

IZSELJENSKI VESTNIK

GLASILO

RAFAELOVE DRUŽBE IN IZSELJENSKE ZBORNICE V LJUBLJANI

LETO VIII
*
ŠTEV. 7
*
LJUBLJANA
JULIJ
1938

Slovenska izseljenska zbornica

Kakor bi kdo komu porinil nož v srce, je za nas naše slovensko izseljenstvo in ko smo izgubili stotisoče naših zamejnih Slovencev. Strašna zevajoča rana se je odprla na telesu našega slovenskega naroda in curek naše najbolj zdrave narodne krvi se je vfil na tuje. Celo polovico te naše narodne krvi smo izgubili. Izgubiti pa polovico življenjske krvi, kaj pomeni to za vsako telo? Gotovo smrt! Enako tudi za narod. Zato naš narod še nikdar ni bil v tako strašno kritičnem položaju kot v tej dobi. Ali bo to svojo kri rešil, to rano zacelil, ali — je padel! Tretjega ni. Za naš biti ali ne biti gre!

Ali se pa mi kot narod, kot celotno narodno telo zavedamo tega? Ali čutimo, kako ginemo? Ali čutimo strašno kritične dneve svojega narodnega življenja?

Skoraj neverjetno je, vendar žalostno resnično, da se do najnovejšega časa tega niti nismo zavedli. Stotisoči naše najbolj zdrave, najbolj krepke življenjske krvi, naša mladina, je skoraj petdeset let v trumah hitela čez meje v tujino, se porazgubila po vseh državah in delih sveta in plodila tuja polja, bogatila tuji kapital. Pa kakor bi to ne bili mi, kakor bi to ne bila naša kri, kakor bi to ne bili naši lastni sinovi in hčere. Še z mezincom nismo za nje mignili. Neverjetno in tudi neodpustno! Do zadnjih let nismo tozadevno ničesar storili ne za nje in ne zase.

In danes? Nad 10.000 sezonskih delavcev, pravih modernih sužnjev, zopet samo cvet naroda, gledamo odhajati v Nemčijo in v Francijo vsako leto. Vidimo jasno in čisto, da nam bo to našo kri tujina zastrupila versko, idejno, moralno, narodno in telesno. Vidimo, kako se nam vračajo fantje dostikrat okuženi z najhujšo moderno kugo, enako dekleta. Vidimo, kako jim pije tujina življenjsko kri kot vampir.

Pa zopet, kaj storimo? Sem in tja kak člančič v kakem lističu, jok in pa kletev na ustnih teh žrtev, kletev do naroda in domovine, ki je pustila to njihovo zastrupljeno, uničeno družino, uničena mladina, razbiti zakoni — in konec! Pa se še radi pobahamo, kako smo socialni, kako skrbni za narod. Pustimo, da tujci s prenizkimi mezdami, s slabimi stanovanji, s slabo hrano

pijejo na tujem našo kri. V celi Nemčiji ni niti enega slovenskega izseljenskega duhovnika. Razmere so že pet let neurejene. S potvaro dejanskega stanja razmer se slepi navzgor. Pa ga ni, ki bi pomagal.

Notranji minister dr. Anton Korošec, častni predsednik Rafaelove družbe.

In na Francoskem! 10.000 je tam samo iz Slovenske Krajine sužnjev. Pa za teh deset tisoč samo en duhovnik, pa še ta berač, brez sredstev.

Taki smo! In to v tolikih kritičnih trenutkih, ko se odloča naš narodni biti ali ne biti. V pesek malenkosti skrivamo svojo glavo kot noj, da bi ne videli svoj strašni pogin, ki se nam bliža.

Za Boga, ali naj ostane tako za vedno? Ali ne bomo planili v svoje obrambne okope vsaj zadnje trenutke? Ali smo res že živ mrtvec, nezmožen in nevreden življenja? Da, če ne bomo, smo samo to in nič drugega in je prav, da poginemo.

Izseljenska zbornica!

Pravijo, da ta strašna resnica ni vredna tega imena! Pravijo, da je dlaka v jajcu več kot narodna rešitev, več kot narodni obstoj, več kot blaginja polovice naroda, več kot rešitev teh sto tisočev.

Je to res?

Ne in stokrat ne! In nikdar ne sme biti!

Izseljenska zbornica mora biti ustanovljena in urejena, in sicer pod takim imenom, kakršnega potrebuje za svoj razvoj, za svoj namen in za svojo nalogo, to je za rešitev polovico slovenske narodne krvi. Ves narod doma, vse župnije, vse občine in vse organizacije se morajo združiti za to narodnoobrambno delo, za rešitev slovenske krvi na tujem! To je pa mogoče samo v Izseljenski zbornici. Na drugi strani se mora pa združiti v isto delo vse naše izseljenstvo za mejami. Vse naselbine, vse cerkvene občine, vse organizacije izseljencev se morajo združiti, da si mi tu doma in oni na tujem podamo roke in tako združeni vsi na okope, vsi v obrambo! Narod moramo rešiti! In oba dela, tako združena med seboj, naj združi Izseljenska zbornica v eno celoto, v enotno smotno delo.

In taka Izseljenska zbornica naj bi se ne smela ustanoviti in sicer samo zaradi imena?

Da, v ponedeljek 11. julija se bodo sešli v Ljubljani zastopniki slovenskih društev, mnogih slovenskih župnij in občin, skupaj z zastopniki našega izseljenstva, da bodo ustanovili slovensko Izseljensko zbornico, za danes samo še kot privatno ustanovo Rafaelove družbe, toda s trdno in jekleno voljo in odločnostjo, da se tej ustanovi mora izbojevati tudi v naši uradni javnosti čimprej tisti položaj, tisti vpliv in tisto priznanje, kakršnega mora imeti, da bo mogla vršiti svojo vzvišeno narodno nalogo, katero je prevzela, namreč rešitev slovenske krvi na tujem in za mejami.

Pozdravljeni naši narodni voditelji: minister g. dr. A. Korošec, minister g. dr. Krek, ban g. dr. M. Natlačen, naša škofa g. dr. G. Rožman in g. dr. I. J. Tomažič, ljubljanski župan g. dr. Adlešič, da ste žrtvovali svoj čas, prišli na zborovanje in podčrtali veliko in važno delo, katero vrši Rafaelova družba. V imenu nad milijon slovenskih src na

Slovenski izseljenski dnevi

V soboto 9. julija ob 8 zvečer bo v frančiškanski dvorani pozdravna akademija vseh izseljencev, predvsem Slov. ženske zveze. Vsi izseljenci vabljeni. Ostali pa napolnimo dvorano in pokažimo svoje simpatije zanje.

V nedeljo 10. julija bo ob 10 v Polhovem gradu proslava stoletnice rojstva velikega slovenskega izseljenca škofa Trobca, ki je proslavil slovensko ime v USA kakor malkod.

Isto nedeljo ob 4 popoldne bo proslava drugega velikega slovenskega izseljenca, Rev. Franceta Šušteršiča iz Jolieta, na pokopališču na Viču, kjer je njegov grob. On je soustanovitelj največje slovenske dobrodelne organizacije K. S. K. Jednote, ki je že milijone tudi Komov poslala sorodnikom umrlih izseljencev in tako bogatila naše narodno gospodarstvo.

Isti večer ob 6 je skupna večerja vseh izseljencev, ki bi se priglasili, na vrtu Rokodelskega doma.

V ponedeljek 11. julija bo ob 9 ustanovno zasedanje Izseljenske zbornice, ustanove Rafaelove družbe, ki bo združila vse naše organizacije tu doma z vsemi izseljenskimi organizacijami drugod na tujem za skupno izseljensko narodno delo. Predsedoval bo zborovanju škof g. dr. G. Rožman, predsednik Rafaelove družbe. Za to zborovanje je dovoljena polovična voznina na vseh progah. Treba je samo na odhodni postaji si preskrbeti potreben listek, ki ga da načelnik pri blagajni. Na to zborovanje pričakujemo notranjega ministra g. dr. Antona Korošca; gotovo pa pridejo minister gospod dr. Krek, oba slovenska gospoda škofa, g. ban in g. župan ljubljanski. Glavna govornika bosta minister g. dr. Krek in g. dr. Kuhar, ki bo govoril o našem narodno-obrambnem delu. Posamezni referenti odsekov naše zbornice bodo predložili svoja poročila in svoje resolucije, o katerih bodo zborovali sklepal. Te resolucije bodo dale

tujem vas prosimo: Pomagajte, da rešimo svojo slovensko kri na tujem, pomagajte nam postaviti temelje slovenski izseljenski zbornici, ustanovi, ki naj vzame vse to delo na trdni podlagi, širokopotezno in na naroda vreden način.

Pozdravljeni naši bratje iz tujine, ki ste prišli med nas, da nam podaste svoje roke pri tem skupnem delu!

Zlasti pozdravljamo vas odlične naše kulturne in narodne delavke, združene v mogočni Slovenski ženski zvezi. Mnogo pričakujemo od vas in vas prosimo našega sodelovanja. Najagilnejše socialne delavke ste, da vas občuduje domovina! Zato vemo, če si pridobimo vaše sodelovanje, bomo mnogo dobili.

vsemu našemu izseljenskemu skrbstvu nove pobude. Pričakujemo obilno udeležbo, da bo dvorana polna.

Isti dan popoldne po obedu se združijo naše ljubljanske žene in dekleta z izseljen-

Minister dr. Miha Krek, ki bo ob priliki zasedanja Izseljenske zbornice govoril o dolžnostih domovine do izseljencev in izseljencev do domovine.

skimi materami in dekletji in se bodo med seboj pogovorile o marsičem, si ogledale mesto Ljubljano, se predstavile in poklonile škofu g. dr. G. Rožmanu, g. banu in g. županu. Zvečer bo slavnostna večerja na čast Slovenski ženski Zvezi.

V torek se odpeljejo na izlet po vsej Sloveniji za ves teden.

Naročajte „Izseljenski vestnik“,

ki je zdaj edina živa vez med domovino in našo krvjo v tujini. Nad pol milijona naših izseljencev prosí moralne pomoči iz domovine. Našim izseljencem najuspešneje pomagajte, če podpirate Rafaelovo družbo in Izseljensko zbornico v Ljubljani. — Naši rojaki v tujini srčno ljubijo nas, staro domovino in vse, kar je našega. Naš rod v tujini se zaradi našega nerazumevanja do njih že pogreza v tujih narodnostnih morjih. Ali moremo to mirno gledati? Ne, nikakor ne! Priskočimo jim na pomoč, dokler je še čas!

Pozdravljamo vse delegate včlanjenih naših župnij, občin, zvez in društev. Zahvaljujemo se vam, da ste spoznali važnost sedanje dobe v narodno obrambnem oziru in se nam pridružili. Prav je tako! Slovenci se bomo rešili samo, ako se sami rešimo. Ako se sami ne bomo rešili, nas nihče drugi ne bo rešil.

Pozdravljeni pa tudi vsi naši sodelavci in sotrudniki, odličniki, ki žrtvujejo z nami svoj čas in svoje zmožnosti za to veliko narodno delo.

Navdušimo se pri tem prvem zasedanju Izseljenske zbornice z novo mogočno voljo: živeti hočemo! Rešiti hočemo, da, moramo, kar se še rešiti da!

Na delo!

Pravila družbe sv. Rafaela

I. Ime in sedež.

1. Društvo se imenuje: Družba sv. Rafaela za varstvo izseljencev ali kratko Rafaelova družba.
2. Družba sv. Rafaela deluje enotno na celem ozemlju Slovenije (dravske banovine) in ima svoj sedež v Ljubljani.

II. Namen.

1. Družba sv. Rafaela ima namen skrbeti versko, narodno, kulturno in gospodarsko predvsem za slovenske izseljence in na splošno za vse zamejne Slovence.

2. Posebno pa ima namen vršiti sledeče naloge:

a) buditi narod v domovini k zavestni dolžnosti, da skrbi za gmotni in duhovni prospah slovenskih izseljencev;

b) odvracati narod od izseljevanja, izseljenec pa nuditi vso pomoč in podporo, ki jim je potrebna za izselitev, ter jim dati navodil za njih življenje v tujini;

c) proučevati in urejevati slovensko izseljevanje smotno in načrtno v svrhu dosege boljšega gospodarskega in narodnega razvoja izseljencev v tujini;

č) organizirati naše izseljence po naselbinah v cerkvene občine, v verska, narodna, podporniška in kulturna društva ter jih v to svrhu oskrbeti s slovenskimi duhovniki in učitelji;

d) zasledovati in reševati splošno vsa vprašanja, ki se tičejo slovenskega izseljenskega problema.

3. V svrhu teh namenov hoče Družba sv. Rafaela:

a) izdajati časopise, knjige, brošure, vadnice, letake, filme in diapozitive in slično;

b) prirejati shode, sestanke, posvetovanja, zborovanja, predavanja, ankete, pobožnosti in različne vrste prireditve za namenom, vzgojiti čut dolžnosti za skrb za izseljence;

c) združiti v posebni ustanovi vse delavne sile naroda v domovini in inozemstvu pri reševanju našega izseljenskega vprašanja.

III. Sredstva.

Potrebna sredstva dobiva Družba sv. Rafaela:

1. iz rednih članskih prispevkov članov Rafaelove družbe in članov(ice) izseljenske ustanove (izseljenske zbornice);

2. iz dohodkov svojega delovanja, označenega pod II. točka 3.;

3. iz prostovoljnih prispevkov;

4. od podpor civilnih in cerkvenih oblasti, raznih ustanov in dobrotnikov.

IV. Članstvo.

Član Družbe sv. Rafaela more postati vsaka fizična ali pravna oseba in vsaka druga ustanova, ki hoče družbi kakor koli pomagati pri njenem delu in jo odbor sprejme.

Odbor ima pravico izključiti člana, ki bi škodoval ogledu ali delu Družbe. Kdor tekem enega poslovnega leta po dvakrat predhodnem opominu ne plača svojega prispevka, preneha biti član.

V. Člani so dolžni:

1. Vedno pomagati Družbi sv. Rafaela pri izvrševanju njenih nalog;

2. plačati od občnega zbora določeno članarino.

VI. Pravice članov.

1. Vsak član ima pravico udeleževati se vseh društvenih posvetovanj in občnih zborov, na teh staviti predloge, glasovati ter izvrševati aktivno in pasivno volilno pravico;

2. pravne osebe in druge ustanove vrše te pravice po svojih zakonitih zastopnikih.

3. Deležni so vseh duhovnih dobrot, katere daje Družba svojim članom.

VII. Družbino vodstvo.

1. Družbo sv. Rafaela vodi odbor, ki je sestavljen:

a) iz osem članov, izvoljenih na vsakoletnem občnem zboru;

b) iz delegata škofijskega ordinariata v Ljubljani in Mariboru;

Ameriške Slovenke v domovini

Prisrčen sprejem na Jesenicah in v Kranju, veličasten sprejem v Ljubljani

c) iz delegata kraljevske bauske uprave;
č) iz po enega delegata glavnih podružnic v Mariboru in Črensovcih.

2. Odbor voli z absolutno večino predsednika, tajnika, blagajnika in zapisnikarja. Ostale funkcije razdeli odbor na prvi seji po izvolitvi.

3. Predsednik zastopa Družbo na zunaj ter vodi skupaj s tajnikom in blagajnikom vse tekoče posle. V njegovi odsotnosti ga nadomestuje njegov namestnik.

4. Občni zbor izvoli vsako leto nadzorni odbor treh članov, ki ima pravico nadzorovati poslovanje odbora; pred občnim zborom pa mora pregledati knjige in o tem poročati občnemu zboru.

5. Društveni odbor je sklepčen, če je navzočih vsaj pet članov in sklepa z večino glasov.

6. V pristojnost odbora spadajo vsi posli, ki niso pridržani drugim društvenim organom.

VIII. Občni zbor.

1. Občni zbor Rafaelove družbe sklicuje predsednik redno vsako leto okrog praznika sv. Rafaela meseca oktobra, izredno pa, kadar se po kaže potreba ali ga zahteva pismeno dvetretjinska večina odbora.

2. Občni zbor se mora vsaj 8 dni preje objaviti v enem glavnih dnevnih listov na sedežu društva.

3. Občni zbor je sklepčen, če je navzočih vsaj 20 članov Družbe in sklepa vedno z nadpolovično večino navzočih. Za slučaj, da bi občni zbor ne bil sklepčen, skliče predsednik za pol ure kasneje nov občni zbor, ki je sklepčen pri vsaki udeležbi. Za spremembo pravil in razid družbe je potrebna dvetretjinska večina navzočih.

4. Občni zbor:

- sprejema poročilo odbora in nadzornega odbora ter daje odboru razrešnico;
- voli odbor in nadzorni odbor;
- sklepa o spremembi pravil in o razidu društva;
- daje smernice za delo odbora ter sklepa o vseh stvareh, ki so na dnevnem redu;
- sklepa o imovini.

IX. Podružnice.

1. Družba sv. Rafaela ima svoji glavni podružnici v Mariboru in Črensovcih. Podružnica v Črensovcih ohrani svoje dosedanje ime »Družba sv. Rafaela za varstvo izseljencev v Slovenski Krajini« in dosedanji delokrog. Podružnica v Mariboru deluje na ozemlju lavantinske škofije, podružnica v Črensovcih pa na ozemlju opostolske administrature v Slovenski krajini. Ti dve glavni podružnici se organizirata po svojih lastnih pravilih v soglasju z Družbo-matico.

2. Tako osrednji odbor Družbe sv. Rafaela v Ljubljani kot odbora glavnih podružnic v Mariboru in Črensovcih ustanovljajo manjše podružnice kjer koli v svojem področju.

X. Razsodišče.

1. Spore, ki bi nastali v Družbi sv. Rafaela, poravnava razsodišče, v katero imenuje vsaka stranka po dva rzsodnika iz društvenega članstva, ki skupno izvolijo petega člana, ki je predsednik razsodišča. Razsodišče razsoja z nadpolovično večino.

2. Če se izvolitev tako ne more doseči, odloči žreb.

3. Odločbe razsodišča so dokončne.

XI. Razpust Družbe sv. Rafaela.

1. Družba sv. Rafaela se razide, ako to sklene občni zbor z dvetretjinsko večino navzočih ali ako jo razpusti cerkvena ali svetna oblast.

2. V slučaju razida ali razpusta Družbe sv. Rafaela pripade vsa njena premična in nepremična imovina z arhivom vred v last škofijskemu ordinariatu v Ljubljani, ki naj to imovino izroči drugim družbam ali ustanovam s sličnim namenom.

II. Štev. 14952/2.

Preosnove društva po vsebini teh pravil ne prepovem. — Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani, dne 11. junija 1938.

Po pooblastilu bana, načelnik upravnega oddelka: dr. Hubad I. r.

Morda največja skupina, kar so jih ameriški Slovenci poslali v Ljubljano oziroma v Slovenijo, je dospela v petek 1. julija ob 9.10 z jeseničkim brzim vlakom. To skupino ameriških Slovenk je organizirala Slovenska ženska zveza v Clevelandu ter jo vodijo predsednica gospa Mary Prislantova in naša dva zaslužna organizatorja izletov ameriških Slovencev v staro domovino gg. Kolander in Zakrajšek. Prišlo je 87 Slovenk iz Amerike, to je skoraj iz vseh ameriških držav, nekatere celo iz San Francisca. Z njimi pa je prišlo tudi nekaj sinov in seveda tudi nekaj mož. V glavnem pa so ameriške Slovenke ta izlet napravile same, da se nepristransko počue, kako so se razmere spremenile od časov, ko so zapustile domovino in odšle v Zedinjene države. S seboj so nekatere privedle tudi svoje hčere, ki so v Ameriki rojene in ki so jih vzgojile v duhu slovenskega jezika in katoliške vere.

Ban dr. Marko Natlačen,
častni predsednik Rafaelove družbe.

Na Jesenicah.

Kljub temu, da zgodnja ura ni pripravna za take sprejeme, se je na jeseński postaji zbralo številno občinstvo, med njimi članice KPD. Iz Ljubljane so jim prišle nasproti predstavnice naših krščanskih ženskih organizacij ga. Sušnikova, ga. Logarjeva, gđc. Anica Lebarjeva, gđc. Hafnerjeva in druge predstavnice. V imenu Slovenske krščanske ženske zveze je došle ameriške Slovenke pozdravila gđc. Anica Lebarjeva. Ministrstvo socialne politike je zastopal delegat g. Švajger, ki je rojakinje pozdravil v imenu vsega izseljenskega skrbstva. Sprejemu je prisostvoval jeseński mestni župnik g. Kastelic, dalje zastopnik občine dr. Zalokar, policijski komisar dr. Wochinz ter mnogo žen in deklet, ki so došlim izročile krasne šopke naših rož. Sprejem je bil tako prisrčen in lep, da so mnogim prišle solze v oči.

V Kranju

je sledil drugi prisrčen pozdrav. Pozdravila jih je najprej ga. Gorjančeva, predsednica kranjskega ženskega društva, in ga. Jazbecova, ki je bila ustanoviteljica Slovenskega ženskega društva v Ameriki ter je v Ameriki živela dolgo vrsto let, sedaj pa biva v Kranju.

V Ljubljani.

Na ljubljanski postaji se je zbrala ob 9. polodne velika množica predstavnikov ljubljanskih

društev in drugega občinstva. Navzoči so bili: ban dr. Marko Natlačen s soprogo, ki je tudi vodila vse priprave za sprejem ameriških Slovenk, mestni župan dr. Adlešič z gospo, ravnatelj prof. Dolencec, ki je zastopal Prosvetno zvezo, ter ravnatelj Prosvetne zveze g. Zor, načelnik socialnega oddelka g. Kosi, izseljenski komisar g. Fink, poslevoedeči podpredsednik Rafaelove družbe p. Zakrajšek in tajnik g. Premrov, za pripravljalni odbor dekliskega tabora na Brezjah gđc. Renata Sušnikova, za Slovensko krščansko zvezo ga. Golobova ter številne odbornice, ga. podbanova Majcnova za kolodvorski misijon v spremstvu drugih odbornic, dr. Fajdiga za Katoliško akcijo za dekleta ter drugi zastopniki in zastopnice. Navzoči so bili tudi številni Američani in Američanke, ki se več ali manj časa mude v domovini, g. Karel Konček s soprogo Amalijo, g. Jerman z gospo, g. Baraga z gospo, g. Jože Zelenc z gospo, g. Krašovic z gospo, ga. Amalija Božeglav in drugi.

Ko je vlak privozil, je godba »Zarja« zaigrala pozdravno koračnico. Sledili so prisrčni prizori, ko so se znanci, prijatelji in sorodniki Amerike in Slovenije med seboj objemali, se pozdravljali in si vzklikali. Vlak z ameriški Slovenkami je bil okrašen z ameriški, slovenski in jugoslovanskimi zastavami. Ko so ameriške Slovenke videle, kako veličasten sprejem se jim na peronu pripravlja, so vse zaihte.

Med zvoki godbe so naše žene in drugo občinstvo spremile ameriške Slovenke na peron. Tu jih je prvi pozdravil

ban dr. Marko Natlačen,

ki je izvajal v glavnem:

»Velepoštovana gospa predsednica Slovenske ženske zveze v Ameriki! Drage rojakinje! Ko prihajate iz daljne Amerike v domovino, da obiščete svoje drage in vidite napredek svoje stare domovine, vas kot ban dravske banovine in v imenu njenega prebivalstva katoliških Slovencev najpriscernejše pozdravljam. Znano mi je delo Slovenske ženske zveze in vem, da je napravila ogromno ter neprecenljivo delo za slovensko zavest v Ameriki. Mi Slovenci smo majhen narod in nas je v Sloveniji komaj dober milijon ter nam mora biti prav zato dragocen vsak Slovenec, ki prebiva drugod, in zato mora sleherni Slovenec, ki je zunaj mej, skrbeti za slovensko misel. Izrekam najpriscernejše zahvalo vam, ki ste prišle te dni v svojo staro domovino in želim, da bi v krogu svojih prijateljev preživete najljepše dni, da bi se počutile najbolje in da bi odnesle najbolj ugodne vtise iz stare domovine v Ameriko ter boste s tem tudi najbolj koristile stari domovini. Vez je ljubezen, ki nas druži v jeziku, in skupni domovini in narodnosti. Želim, da bi ta plamen, ki ga boste vžgale v domovini, prenesle čez širno morje, plamen ljubezni do stare domovine, plamen ljubezni do slovenskega jezika, do slovenske pesmi in do vsega, kar je naše.«

Pozdrav župana dr. Adlešiča

Župan dr. Adlešič je nato izvajal:

Spoštovane predstavnice ameriške Slovenske ženske zveze! Predrage sestre! Največji praznik družine je, ko je vsa družina zbrana skupaj pod domačim krovom. Veseli smo vseh naših ameriških rojakov, ki nas obiščejo v domovini. Se bolj smo veseli vas, drage ameriške Slovenke, ker poznamo vaše zasluge za ohranitev slovenskega rodu v daljni tujini. Zakaj v vas gledamo predstavnice vseh slovenskih žen ter vseh slovenskih in jugoslovanskih mater onkraj morja, ki dandanes varujejo plamen na ognjišču ameriškega slovenskega doma, vseh tistih žena in mater, ki jim je previdnost božja zaupala odgovorno poslanstvo, da v srcih naših rojakov v daljnih deželah ohranite plamen ljubezni do stare domovine tudi za bodočnost.

V Ameriki sem se prepričal, da vam je stara domovina dolžna največjo hvaležnost. Preden sem Ameriko videl in spoznal svoje rojake v mnogih krajih v Združenih ameriških državah, sem slišal ponovne tožbe, da našega življa tam onkraj merja ni mogoče ohraniti. Odkar pa sem spoznal vas, ameriške Slovenke, trdno upam, da

nam edino zavedne slovenske in jugoslovanske žene in matere gotovo obvarujejo našega duha, ki veže in bo novo domovino vedno vezal z domačimi kraji, dokler bo živa slovenska mati, slovenska beseda in slovenska pesem.

Ko danes pozdravljam vas, ugledne in zaslužne predstavnice slovenskega ženstva v Ameriki, pozdravljam vse žene in matere, ki so šle tja čez morje, vse, ki so tiho, skromno in brez hvale smatrala za svojo dolžnost, da so z izročilom naše besede in naše pesmi zidale temelje bodočnosti našega naroda v daljni tujini.

Dokler bodo matere nosile svoje, za staro domovino goreče srce pred našimi rojaki, se ne izgubi nobena duša več za naš narod!

Globoko se zavedamo velikega vašega poslanstva onstran morja in s hvaležnostjo, s prošnjami in zaupanjem se zato Ljubljana v duhu sklanja nad rokami žena in mater, ki spet prihajate k svoji stari materi-domovini, ter jih spoštljivo poljublja, zakaj te roke nosijo usodo desete banovine naše kraljevine Jugoslavije! Glejte, ta naša in vaša Jugoslavija obhaja svojo 20. letnico, za vezilo ob tem njenem veselem prazniku ji pa prinašate svoja srca, polna ljubezni in prišeg, da vas od nje nikdar ne ločita ne razdalja ne čas!

Stara domovina vas obema, vi se pa na njenih prsih nasrkajte novih moči in se okrepite za nadaljnje blagoslovljeno svoje delovanje za naš narod. Naglejte se prelepega obličja domovine in ponosite njeno sliko s seboj, da vas bo vodila in bodrila na vseh vaših potih k zadovoljnosti in sreči vsega našega naroda to in onstran morja!

Dobrodošle, mile gostinje, v beli Ljubljani!

Za županom dr. Adlešičem je govoril župnik p. Kazimir Zakrajšek, ki je izrekel prisrčno dobrodošlico ameriškim Slovenkam v imenu zadržanega škofa dr. Rožmana, v imenu Rafaelove družbe in v svojem imenu kot star znanec in prijatelj ameriških Slovencev.

Čustven govor je imela nato gđc. Cilka Kerkova, ki je bila oblečena v narodno nošo. Njen toplo občuten govor je napravil na ameriške Slovenke najbolj globok vtis.

Soprog župana ga. Vera Adlešičeva je imela kratek in prisrčen nagovor, v katerem se je spominjala lepih dni, ki jih je z ameriški Slovenkami preživela v Clevelandu, ko so vsem Slovenkam in njej sami polzele solze po licih in ko so bila vsa srca polna radosti in veselja. Gospa županja je izrazila svoje veselje, da jih more pozdraviti v Ljubljani. V imenu Prosvetne zveze je izrekel dobrodošlico ravnatelj profesor Dolencec, v imenu Jugoslovanske ženske zveze pa ga. Pavla Hločevarjeva.

Zahvala predsednice gospe Prislodove.

Gospa Mary Prislodova, predsednica Slovenske ženske zveze v Clevelandu, je v odgovor in zahvalo spregovorila:

Moja dolžnost je, da kot predsednica Slovenske ženske zveze v Ameriki, pod katere okriljem prihajamo k vam, da se v imenu vseh izletnikov in izletnic iz srca zahvalim za iskrene besede, izrečene nam v pozdrav. Vsi izmed vas v glavnih potezah poznate gospodarsko depresijo, v kateri se nahajajo Združene države in ki nas davi na vseh koncih in krajih in le malokomu prizanaša. Če upoštevamo dejstvo, da se je Zvezina gora izleta v obeh skupinah, to je one, ki je odpotovala 1. junija, ter naše, udeležilo sedanjega obiska več kot 125 rojakov in rojakinj v domovini. Jasno je, kako velika je ljubezen ameriških Slovencev do sorodnikov, do rodne grude in vaše nove lepe države Jugoslavije. Odsli smo na dolgo pot in če bi bile razmere v naši novi domovini vsaj malo boljše, bi nas bilo danes tukaj najmanj dvakrat ali celo trikrat toliko, ker na stotine in stotine naših žena in deklet v Ameriki goji iskreno željo vsaj še enkrat videti svojo tako ljubo in nepozabno domovino. Znano nam je, da so ameriški Slovenci prav prisrčno sprejeti ob prihodih v domovino. Kljub temu, da smo to vedeli, pa nismo pričakovale tako sijajnega sprejema. Saj nas že vse jutro, odkar smo stopile na preluba slovenska tla, vso pot pozdravljajo in obpirajo s cveticami. Zato iskrena zahvala vsem onim, ki so na kakršnekoli način pripomogli k današnjemu prisrčnemu sprejemu, ki nam bo ostal v živem spominu do konca življenja. Posebej pa se zahvaljujemo

župan dr. Juro Adlešič:

Moji vtisi iz Amerike

Doma sem v Beli Krajini, doli ob zeleni Kulpi, kjer je zemlja revna in ni mogla preživljati vseh ljudi. Zato so jo v skupinah zapuščali in odhajali po svetu za zaslužkom. Največ jih je odšlo v Ameriko. Prizori odhoda posameznikov, družin in večjih skupin so mi ostali neizbrisno v spominu za vse življenje. Amerika je bila tista bajna dežela, ki je vabila našo krepko mladino, moško in žensko, iz rodne grude. Le malokdo se je vračal; kdor se je za vrnil, prišel je strti, da je doma izhiral in umiral.

Zato me je ta dežela vlekla vedno z neodoljivo silo, da vidim tiste kraje, kjer je živelo toliko mojih rojakov onstran morja.

Ponudila se mi je prilika letos, ko so clevelandski Slovenci in Jugoslovanci ustanovili in slovesno odprli narodni vrt. Cleveland je naša največja slovenska in jugoslovanska naselbina v Zedinjenih državah Severne Amerike. To mesto, ki šteje nad milijon prebivalcev, je nastalo v zadnjem stoletju vsled velike industrije, ima še danes 42 odstotkov priseljencev. Ako pa prištejemo še njihove otroke, je vseh priseljencev 71 odstotkov.

Cleveland ima okoli 50.000 Slovencev in 20.000 ostalih Jugoslovancev. Kot največje slovensko mesto ga nazivajo naši ameriški rojaki — ameriško Ljubljano.

Ko me je obiskal lansko leto v Ljubljani zastopnik kulturnega vrta, njegov tajnik Jože Grdina, doma iz Preserja, sva v razgovoru izrazila željo, da bi obe Ljubljani, naša in ameriška, stopili v ožji stik in ožje narodno in kulturno sodelovanje. Ta misel je bila z veseljem sprejeta tudi v Ameriki pri naših rojakih in takoj pri prvi priliki, pri otvoritvi kulturnega vrta so želeli imeti v Clevelandu tudi zastopnika mesta Ljubljane.

Vesel sem se odzval temu vabilo in srečen sem, da mi je bila dana prilika obiskati naše rojake v novi domovini, kajti doživel sem nekaj čisto novega, kar mi je bilo doslej neznano, česar se ne najde ne v knjigi ne v pismu, kar se da le doživeti.

Naši rojaki v Ameriki so našli novo domovino in si ustanovili svoje domove v dolgoletnem boju in trudu, znoju in žuljih. Boriti so se morali za kosček kruha s tujimi narodi, s tujimi jeziki, boriti z naravnimi elementi in razviti vso svojo energijo in vse prirojene talente, da niso podlegli, da so se mogli uveljaviti. In uveljaviti so se tako, da je resnična beseda našega pesnika, ki popisuje naše izseljence kot najboljše, najkrepkejše sinove našega naroda:

Pa so ramena in pleča kot skale,
tilnik — naloži mu breme nasilnik —
nosil ga bo in ne bo se krivil;
pa so srca tiha in močna —
njihov ponos je brez besed;

gospe baniel in njenemu štabu za ljubeznivo sodelovanje. Vsem skupaj še enkrat v imenu vseh 10.000 članic Zveze ključem: Iskreno pozdravljeni in Bog vas živi!

Pozdrav v Ameriki rojene Slovenke.

Nato je spregovorila gđc. Ewlyn Fabjan, učiteljica v Clevelandu, v Ameriki rojena Slovenka: »Odkar se spominjam, je bila moja srčna želja, da obiščem rojstni kraj svojih staršev. Veliko sem slišala o lepoti in zanimivostih slovenske zemlje. Danes se je izpolnila moja srčna želja in uresničile so se moje sanje dolgih let. Zmanjkuje mi besed, da bi vam povedala, kaj vse čuti moje srce. Moja dolžnost ob tej priliki je, da se vam zahvalim za tako sijajen sprejem in za iskrene pozdrave v imenu vseh onih naših izletnic, ki so bile kakor jaz rojene v Ameriki. Apeliram pa na vas, da storite vse, kar vam je mogoče, da pridobite in ohranite srca naše mladine, da bomo ponesli najlepše vtise nazaj v Ameriko. I thank you!»

V imenu ameriških Slovencev, ki so prišle pred mesecem dni v Ljubljano, je pozdravila došle izletnice in ameriške sestre gospe Čebularjeva. Ameriške Slovenke so prišle čez morje z ladjo »Ile de France«, ki je last »Francoske linije«. Potovale so čez morje šest dni, torej nekoliko več kakor Slovenke, ki so potovale v začetku

pa so možje — kot da se niso rodili iz matere, kot da goram se iz bokov izvili so; morajo v svet, in tujina se diči z deli njihovih rok; tamkaj v Ameriki, tamkaj v Westfaliji so nam izginili — več ne doseže jih naše oko...

Prav ta težka in neizprosna borba v tuji deželi, pod tujim podnebjem, v nemili tujini, v konkurenci narodov je razvila njihove najboljše sile po udejstvovanju, obenem pa tudi izklesala njihove značaje in utrdila njihovo plemenitost tako, da se nistem mogel ubraniti vtisu, ko sem želel nekaj dni med našimi rojaki v Ameriki, da sem videl tam nekaj najboljšega, nekaj najlepšega, nekaj plemenitejšega.

Ni težko ostati naroden, veren in domoroden v domovini, ko ti obdaja od vseh strani ta duh in razvoj, ko si izpostavljen kritiki cele okolice. Toda ohraniti vero in narodnost in plemenitost v tuji zemlji, kljub tujim nasprotnim vplivom, to pomeni močnatost, značajnost in dostikrat herojstvo.

In prav na tem področju sem moral velikokrat občudovati naše izseljence: sami vzdržujejo svoje slovenske cerkve; mislim, da jih je nekaj nad petdeset. Sami vzdržujejo svoje župnije in duhovnike; sami pa vzdržujejo svoje narodne slovenske šole, v katerih poučujejo slovenski duhovniki in slovenske šolske sestre iz Maribora. Takih slovenskih šol je, mislim, 21. To so edine šole, kjer se poučuje mladina naših ameriških Slovencev v slovenskem jeziku, kjer se goji ljubezen do materinega jezika, do roda in do stare domovine. Ako bi teh šol ne bilo, bi naša mladina ne poznala več skoraj slovenske besede, ki se v ameriških javnih šolah ne poučuje. Bila bi popolnoma amerikanizirana in nam tuja.

In vse te žrtve doprinašajo naši plemeniti izseljenci brez vsakih podpor, brez vsake nagrade, brez vsake pohvale, sledeč le globoki ljubezni do domovine in do materine vere in besede.

Mnogi naši izseljenci so želeli ostati še naprej Jugoslovani. Med vojno so šli mnogi prostovoljci na evropska bojišča, da se borijo za našo svobodo, v Clevelandu so mi izročili za spomin dve sliki odhoda naših prostovoljcev na evropska bojišča, ki jih hočem izročiti Mestnemu muzeju v spomin.

V zadnjih letih pa se je Amerika nasproti inozemstvu zelo zapirala in samo njeni državljani imajo gotove predprave nasproti izseljencem. Zato se skoraj vsi, ki so ostali Jugoslovani, danes potegujejo za ameriško državljanstvo in ga tudi prejemajo. Amerika, ki jim je dala novo domovino, je njihova nevesta in jo ljubijo in spoštujejo kot svojo nevesto. Tudi tej nevesti

junija z »Normandies«, ki je tudi last te družbe. Seveda pa je »Normandies« najhitrejša ladja na svetu. Francoska linija je pripravila v postajni restavraciji došlim ameriškim Slovenkam zajtrk. Gospa Prislodova je predstavila raznim domačim zastopnikom glavne odbornice, ki jih je 7: gđc. Marija Smole, doma iz Minnesote, ki potuje v Ribnico; gospa Jospina Erjavec iz Jolietta, z njo sta dve hčerki in očka ter odpotuje v Sent Vid nad Ljubljano. Dalje je gospa Jospina Slosarjeva, ki potuje v Novo mesto in Smihel. Gospa Slosarjeva je znana organizatorica naših žen v Ameriki. Med udeleženci je tudi gospa Albina Novakova, urednica »Zarje« in organizatorica ženskih telovadnih krožkov iz Clevelanda. Gospa Novakova je odlična slovenska časnica v Ameriki; potuje v Ribnico. Dalje je med drugimi tudi gospa Francka Brešakova iz Loraina v Ohio, ki potuje v Lesce na Gorenjskem, gospa Barbara Kramarjeva, predsednica odbora v San Franciscu, ki bo obiskala Metliko, in gospa Marija Turnškova, ki napravila najdaljšo pot. Prihaja iz Oregona na pacifiški obali. Gospa je stara že 64 let in je njen pogum vreden vsega občudovanja. Gospa Turnškova potuje v Rogasko Slatino.

Ameriške Slovenke nameravajo ostati v domovini več tednov in tudi mesecev. V domovini naj bodo prisrčno pozdravljene!

posvečajo svoje sile, svoje energije in iznajdljivosti. Na vseh področjih javnega udejstvovanja skušajo služiti Ameriki do velikega kulturnega, gmotnega in socialnega napredka. Našel sem na najrazličnejših javnih mestih naše izseljence ali pa njihove sinove in hčere, ki zavzemajo najvažnejša mesta v ameriškem javnem življenju. Povsod so spoštovani kot vneti, solidni in vestni delavci, povsod so med voditelji javnega življenja, kot so mi s ponosom zatrjevali župani velemešt Clevelanda, Chicaga itd., ki so me oficijelno sprejeli.

Tudi v javnih zastopih so naši ljudje povsod v uglednem številu zastopani. V Clevelandu imajo Slovenci pet mestnih svetnikov; po številu Slovencev bi mogli imeti le enega. To dejstvo dokazuje veliko agilnost med našimi ljudmi, pa tudi veliko priljubljenost naših ljudi med drugimi izseljenci, ki zaupajo važna zastopstva v javnih ustanovah našim ljudem. Mestni sodnik v Clevelandu, splošno priljubljeni Lavše, je bil izvoljen z največjim številom glasov in vsi pravijo, da so mu odprta najvišja mesta Amerike.

Enako sem videl po drugih krajih, kako se naš življenjski zaveda, organizira in skupno nastopa z veliko energijo in širi čast slovenskemu in jugoslovanskemu imenu.

Tudi dijaki. Tako so na primer zadnji čas pisali vsi angleški listi v Kansasu o Viletu, sinu Kondove Ane iz Ford Kansasa, da je bil med 7.000 dijakov Kansaške univerze prvi. Kako upravičen ponos za slovensko mater!

In kako živa je v njih ljubezen do doma in domovine!

Najbolj ganljivi so bili prizori, kako se je narod zgrinjal v vsakem kraju in vsakem mestu, kamor sem prišel, da vidi predstavnika domovine, da mu stisne roko in izroči pozdrave stari domovini in vsem svojem in pojakov v stari domovini. Zbrala se je vsa mladina od najmanjših pa tudi vsi odrasli. Prišli so ne samo iz tistega kraja, ki sem ga obiskal, prišli so milje in milje daleč v dotične kraje, da bi videli odposlanca domovine, da bi se z njim pozdravili, da bi se znova ogreli domovinske ljubezni. Pravili so mi, da se jim je zdel moj prihod kot dih domovine, ki jih želi pozdraviti in nase privržati, poživeti in osrečiti.

Mladina je povsod zapela lepe domorodne pesmi, predstavili so svoje pevske zборе, kjer se goji slovenska pesem. Predstavili svoje godalne zборе, nastopale so deklamacije, odrasli pa so pozdravili v lepih nagovorih. Po končanih proslavah pa so se stiskali okoli mene vsi brez izjeme, da se pozdravijo z menoj in da izročijo pozdrave svojem, da dobijo od mene vsaj mali spominček v obliki podpisa na programu proslave.

Ti trenutki ostanejo neizbrisni vsakemu, kdor jih je doživel, ker so priča neizmerni in globoki ljubezni naših izseljencev do stare domovine.

Ko so posamezne naselbine za moj prihod v Ameriko zvedele, so želele vse naselbine, da bi prišel k njim in jih obiskal po vrsti. Žal mi je bilo mogoče obiskati le najvažnejše kot Cleveland, Pittsburgh, Chicago, Jolliet in Millwaukee. Iz vseh teh krajev in tudi iz okolice teh krajev so mi naročili tople in iskrene pozdrave vsem svojem in znancem v stari domovini. Nekateri sem obiskal in jim izročil male spominke osebno, kolikor so mi jih dali. Vsem pa izročam tem potom iskrene pozdrave vseh naših izseljencev v navedenih mestih in drugih krajih. Zavedajte se, da naši izseljenci živijo z našo domovino in s svojo v domovini duhovno skupno življenje, da sočustvujejo z nami v našem trpljenju in naših potrebah, pa se tudi radujejo naših veselih dogodkov, naših napredkov in uspehov.

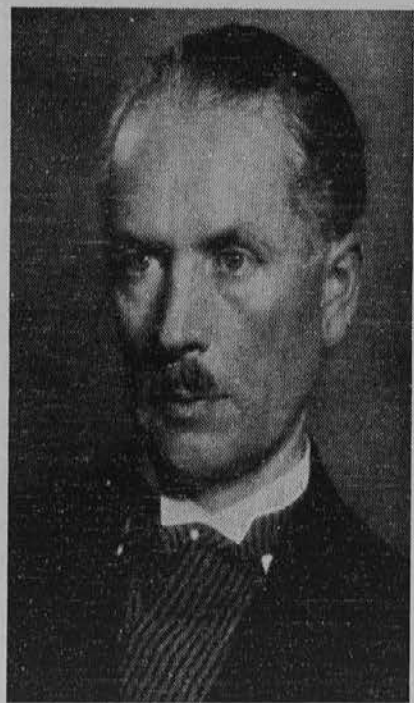
Vsi brez izjeme pa želijo obiskati svojo domovino, da vidijo rodni krov, da žive vsaj nekaj časa med svojci, da preživijo tu spomine na svojo mladost in svoje prednike, da zbudijo novo ljubezen svojim ameriškim potomcem do stare domovine. Zato dajmo, gojimo vsi, ki imamo svoje v Ameriki, z njimi najozje stike, da nikdar ne pozabimo na nje. Potrebni so spominjamo v dobrih mislih in delajmo zanje v naših izseljenjskih društvih, za vse pa gojimo topla čustva bratovske ljubezni.

Naši izseljenci nam bodo za vse dobro hvaležni in tako ostanemo to, kar smo, en narod po misli in duši, ločeni sicer z morjem, nikdar pa razdvojeni v mislih in srcih.

Ali ne bi bilo na primer lepo in spodbudno, ako bi razvila naša mladina v stari domovini korespondenco z našo mladino v novi domovini. Ta misel se mi je zbudila, ko sem govoril z našo mladino v Ameriki. Kako drag jim je vsak spominček iz stare domovine njihovih očetov, kako žele poznati njihov jezik, deželo, običaje, pesmi itd. Mnogi so se tudi obrnili name z različnimi prošnjami za podatke iz stare domovine. Kako hvaležno področje bi imela tukaj naša mladina in kako hvaležno nalogo nasproti naši mladini v Ameriki.

V Ameriki je že zelo razvit običaj korespondence med ameriško mladino z mladino tujih držav. Zelo je razvita korespondenca z mladino po vsej Evropi, le Jugoslavije ne najdem na tej mapi. Izdajajo tudi poseben list The Press Young Folks Page v Clevelandu. Nad 6000 clevelandске mladine je na ta način povezane z mladino Evrope.

S tako korespondenco se mladina zelo zbliža, dela se pot novim prijateljstvom preko Oceana. Američani pridejo lažje na potovanje v Evropo in pri takih prilikah obiščejo tudi svoje korespondente in pride tudi do osebnega znanja, ki ima lahko tudi mnogo pomena za bodočnost.

Ljubljanski župan dr. Juro Adlešič.

Ako ima že pomen taka korespondenca med mladino teh narodnosti, toliko večjega pomena in lepša bi lahko bila med našo slovensko mladino z našo ameriško mladino.

V Ameriki je tudi zelo razvit šport med mladino in ameriška mladina tudi potuje na športne prireditve v druge dežele in države. Ali se ne bi dali organizirati tudi športni izleti naše ameriške mladine k nam, da nam prinese tamošnje športne običaje in tamošnje športne igre, na primer baseball, ki je v Ameriki tako razširjen in priljubljen ter je tudi velikega vzgojnega pomena. V tem pogledu bi nam morala pomagati tudi država, v katere eminentnem interesu bi bilo tako skupno delovanje naše in ameriške mladine.

Odkar se je Amerika zaprla nasproti novemu dotoku izseljencev, se krči število tujerodnih Američanov in treba je večje pozornosti in boljših zvez z mladino naših izseljencev, ako hočemo, da se nam ne odtuji...

Povsod so mi poudarjali, da je med našimi izseljenci narodno gibanje v zadnjih letih mnogo bolj živo, kakor je bilo v prejšnjih letih. Na to bi kazala tudi dva dogodka iz zadnjega časa.

V prvi vrsti je to otvoritev Kulturnega vrta v Clevelandu, glavni naselbini Slovencev v Ameriki, 15. maja tega leta. Slovenci in Jugoslavoani so bili v Clevelandu tudi prvi, ki so med drugimi narodnostmi lepo uredili in otvorili svoj Kulturni vrt. Prostori za kulturne vrtove drugih

narodnosti, katere je podaril v ta namen Rockefeller, stoje še celi in neobdelani; delo Jugoslovčanov bo služilo drugim narodnostim kot vzor za ureditev njihovih kulturnih vrtov.

Tudi udeležba ameriške javnosti pri otvoritvi tega Kulturnega vrta je bila tako velika, da pišejo angleški clevelandski listi, da je bila to največja narodnostna in kulturna prireditev, kar jo pomnijo naši izseljenci. Vršila se je prvič z udeležbo cele oficijelne Amerike. Počastil je prireditev ne samo mestni župan, ne samo guverner sedemmilijonske države Ohio, marveč tudi zastopnik predsednika Roosevelta, zvezni senator Bulkley, poleg zastopnikov drugih javnih zastopstev kot mestnega sveta, kongresa itd. S tem je oficijelna Amerika visoko počastila naše Jugoslovane v Ameriki. Pa ne samo oficijelni, ampak tudi poslovni in kulturni svet ameriški je izkazal tej prireditvi zelo veliko pozornost. Radijska družba Columbia Broadcastingco je brezplačno dovolila prenos jugoslovanske ure po 158 postajah Amerike in po kratkih valovih dalje v Evropo, da je bila tudi naša domovina Jugoslavija povezana z radiom z vsemi naseljenci cele Amerike od New Yorka do San Franciscosa. Po ceniku te družbe bi stala ta oddaja 20.000 dolarjev. Jugoslovonom je dala družba oddajo zastonj za to uro v počastitev velike naše slavnosti.

Bili so trenutki, ki jih naši izseljenci v Ameriki ne bodo pozabili, ko se je slovenska pesem in naša slovenska beseda širila po vsej Ameriki od New Yorka do San Franciscosa. Poslušali so jo vsi naseljenci vseh krajev in so bili združeni v slovenski besedi in misli na staro domovino.

Kako veličastna je bila slika v slovenski naselbini St. Clair, ko smo se ji bližali na dan proslave. Vse mesto je bilo okrašeno z državnimi jugoslovanskimi, slovenskimi in ameriškimi zastavami. Okrašena so bila vsa okna in zdelo se mi je, kot bi se peljal po najlepše okrašeni ulici naše Ljubljane. Kot pišejo sami ameriški listi, ni bilo okna, niti vrat cele naselbine od Narodnega doma do Kulturnega vrta, da se ne bi drenjali naši ljudje, ki opazujejo poleg tisočev na cestah spreved slovenskih in slovenskih društev. Nisem videl zlepa v sprevedu toliko iskrene radosti in veselja, kot sem videl prav v tem sprevedu od Narodnega doma do Jugoslovanskega kulturnega vrta od mnogih opazovalcev in opazovalk, ginjenih veselja in vzhičenosti.

Kulturni vrt jugoslovanski, v katerem stoje spomeniki škofa Barage, pesnika Gregorčiča, Iv. Cankarja in Petra Njeguša, bo ostal žarišče slovenske in jugoslovanske kulture in misli med našimi izseljenci v ameriški Ljubljani, v Clevelandu.

Druga taka pridobitev zadnjih dni pa je bila ureditev jugoslovanske sobe v katedrali znanosti v univerzi Pittsburgh. Ta nova univerza je poklonila raznim narodom njihove sobe, da postavijo tam spomenike svoje kulture. Bili smo zopet Jugoslovani med prvimi, ki smo sobo uredili. Prav sedaj se je mudil v Pittsburghu ravnatelj Branisa iz Zagreba v ta namen. Slovenci in vse slovenske občine smo bili zopet prvi, ki smo poklonili tej sobi dva naša velikana: pesnika Prešerna in znanstvenika Vego, katerih obe sliki visita že v tej sobi.

Kulturni vrt v Clevelandu in jugoslovanska soba v Pittsburghu ostaneta dve žarišči narodne kulturne zavesti med našimi izseljenci in njihovimi potomci...

Morda ne prekoračim skromnosti, ako navajam tudi to, da je tudi mesto Ljubljana kot prestolnica Slovencev s tem potovanjem mnogo pridobila na svojem poznanju in ugledu. S tem se strinjajo tudi vsi naši listi v Ameriki. Po vseh mestih, kjer sem obiskal naše izseljence, nisem zamudil prilike, da pozdravim tudi oficijelne predstavnike Amerike, v prvi vrsti zastopnike mest. Po vseh mestih sem bil tudi sprejet od županov velikih milijonskih mest. Povsod so bili navzoči reporterji in fotografi vseh ameriških listov in so objavili slike, kako si predstavnik Ljubljane in predstavnik Clevelanda, Chicaga, Pittsburgha itd. stiskajo roke. O Ljubljani so pisali vsi največji časopisi ameriških mest in širili njen dober glas. Župan mesta Clevelanda pa mi je podaril še mestne ključce, kot simbol svobode in gostoljubja. Te ključce izročim v spomin Mestnemu muzeju v Ljubljani. Z velikim veseljem pa je sprejel darila našega mesta in predsednik mestnega sveta je poudarjal, da je to prvič v zgodovini tega velemešt, da je dobilo dar starega evropskega kulturnega mesta. Zato

Jožko Rozman:

Gradnja mednar. zavarovanja delavcev po MUD

Z razvojem industrije v zadnjih desetletjih se je ustvaril poseben tip delavca: »industrijsko delavstvo.« Značaj njegovega dela in življenja je nujno zahteval tudi poseben način ureditve njegovih pravic in dolžnosti. Tako smo dobili v nekaterih državah prej, v drugih pozneje, na zahteve delavcev samih in na pobudo raznih socialno usmerjenih moč, socialno varstveno zakonodajo, ki naj varuje vse te množice delavcev pred prevelikim izrabljanjem in izkoriščanjem. Prav tako pa tudi razna socialna zavarovanja, tako zoper bolezen, nezgode, onemoglost, starost in smrt. Do sedaj je že v 30 državah uvedeno obvezno zavarovanje zoper bolezen, nezgode, onemoglost, starost in smrt. MUD čeni število zavarovanih delavcev, brez družinskih članov, nad 100 milijonov in to brez železničarjev, javnih nameščencev in mornarjev, ki imajo svoja posebna zavarovanja. To vprašanje zavzema vedno večji obseg in postaja za vse evropske in tudi ostale države v svetu problem, kateremu so primorane posvetiti potrebno pozornost.

Da bi ustvarili, kolikor je to gospodarskim prilikam in razmeram mogoče, enotno socialno varstveno in zavarovalno zakonodajo, so že v prejšnjem stoletju poskušali razni socialni delavci ustanoviti poseben mednarodni zavod, ki naj bi skrbel za dovoljno zaščito delavstva in izgradnjo socialno varstvene zakonodaje v posameznih državah, ki naj bi bila seveda kolikor mogoče enotna.

Po svetovni vojni smo z versajsko mirovno pogodbo dobili v okviru Društva narodov, člen 13, njegovih pravil, stalno ustanovo: »Mednarodni urad dela, ki je dobil nalogo ustvariti in graditi mir na podlagi socialne pravičnosti in s tem gradnje mednarodne socialno varstvene zakonodaje, kakor tudi skrb, da bodo države s pomočjo in sodelovanjem MUD tudi same iskale načinov in sredstev za primerno zaščito zdravia in življenjskih interesov svojega delavstva. Člen 13, te pogodbe pravi med drugim: »Da krivica uboštva in pomanjkanje ogrožata svetovni mir, in dalje: »Ako katera koli vlada ne sprejme bolj človeškega delavskega reda, ovira stremeljenja drugih za izboljšanje usode delavcev v njihovih lastnih deželah bivajočih narodov. Ustava MUD obravnava v 40 členih svoje delo. V tej so si pogodbeniki postavili program, ki temelji na 9 točkah: delo se ne sme smatrati za blago ali kupčijski predmet; delovni čas naj traja 8 ur na dan ali 48 ur na teden; neprekinjen odmor vsak teden vsaj 24 ur vključno z nedeljo; ukine naj se delo otrok; omeji delo mladostnikov zaradi izobrazbe; za enakovredno delo enaka plača moškim in ženskam; država naj nadzira delavsko zaščito itd. Vse dežele razen Nemčije danes tej ustanovi pripadajo. Njeno delovanje upravlja in uravnava upravni svet. V njem lahko popolnoma svobodno glasujejo vse, razen vladnih delegatov, ki so navezani na navodila svojih vlad. Vse delo MUD vrši približno 400 nameščencev 35 do 40 različnih narodnosti.

Upravni svet, kateremu je odgovoren ravnatelj, šteje 32 članov, in sicer 16 zastopnikov vlad in po 8 zastopnikov službodajalcev in službojemalcev, ki se volijo na tri leta.

bodo našo »mis Slovenije« postavili na najbolj odlično mesto v mestni sejni dvorani.

Kolikor mi je bilo prostega časa sem obiskal tudi razne kulturne in socialne ustanove ameriških mest. Pri tem sem dobil vtis, da ni Amerika taka, kakor si jo splošno predstavljamo, to je lov za dolarjem. Našel sem tako lepe kulturne in socialne ustanove, da bi se moglo z njimi ponášati marsikatero evropsko mesto. Prinesel sem mnogo tozadevnih popisov, študij in statističnih podatkov domov in bo to služilo tudi daljnim študijem za socialne ustanove našega mesta. Navezal sem tudi stike ne samo z župani, temveč tudi s strokovnimi referenti teh mest, tako da bom lahko ostali še naprej v stikih.

Mnogi trdijo, da so naši ljudje v Ameriki v izumiranju. Res je dotok izseljencev ustavljen. Toda Amerika ima mnogo odličnih, idealnih in požrtvovalnih narodnih delavcev in voditeljev.

Pri tem je zanimivo to, da prav te dni dozivljamo popolno razsulo Društva narodov, ko na drugi strani socialno gospodarska ustanova MUD nemoteno in s sodelovanjem večine evropskih in prekomorski držav razvija svoje delovanje v splošno korist delavstva vsega sveta.

Zastopniki vlad, delodajalcev in delojemalcev iz več kot 50 držav se zbirajo vsako leto na konferenci, ki se zadnja leta vrše redno v Ženevi v Švici. Vsaka država pošlje na zasedanje 4 zastopnike. Dva vladna delegata in vsaj po enega zastopnika delodajalcev in delojemalcev. Vsak delegat pa sme imeti tudi po dva strokovnjaka. Konferenca dela, sklepa po obliki osnutke, ki jih vlade članice predložijo v določenem roku svojim zakonodajnim telesom. Sprejete in ratificirane konvencije se predlagajo nato generalnemu tajništvu Zveze narodov, domača zakonodaja države, ki je konvencijo ratificirala, pa mora gledati, da pride v sklad z novo konvencijo. O izvajanju konvencije je treba vsako leto poročati MUD, ker to kontrolira poseben odsek. Za sprejem posameznih predlogov konvencij je potrebna dvotretjinska večina glasov. Tako ne morejo preglasovati zastopniki delodajalcev delavcev in obratno.

Gradivo in predlogi za vsako mednarodno konvencijo se proučujejo več let. Za proučitev gradiva in predlogov je imenovan poseben odbor iz zastopnikov delodajalcev, delojemalcev in vladnih zastopnikov držav, članic MUD. Vse države članice dobe k vsakemu predlogu nove konvencije, ki jim jo urad pošlje v proučitev in izjavo, posebne pole z vprašanji, na katera daje vsaka svoje pripombe. Tako je na primer za konvencijo o uvedbi mednarodnega potujočega zavarovanja za onemoglost, invalidnost, starost in smrt poslalo svoje odgovore dve tretjini članic in so se po večini vse izjavile v načelu za uvedbo te konvencije. Do sedaj je MUD izdelal 62 mednarodnih konvencij.

V teku zadnjega desetletja je MUD začel intenzivno proučevati problem ureditve mednarodnega zavarovanja delavcev in njihovih svojcev, ki so vsled gospodarskih kriz in iskanja zaslužka bili primorani, da se selijo iz ene države v drugo. Tako je MUD že leta 1925. osvojil dvoje priporočil glede odškodnin za nezgode in poklicna obolenja, dalje glede enakopravnosti tujih delavcev z domačimi, kakor tudi, da dobijo odškodnine za nezgode, ki so jih utrpeli pri obratnih nezdah.

V letu 1927. je MUD sprejel dva predloga s priporočilom za razširitev pravic iz bolniškega zavarovanja delavcev, ki so se preselili iz ene države v drugo.

Leta 1932. pa je bilo prvič stavljeno na dnevni red vprašanje izgradnje mednarodne konvencije, na podlagi katere bi države, članice MUD, razširile pravice, ki izvirajo delavcem in nameščencem iz zavarovanja za invalidnost, onemoglost, starost in smrt, tudi na tuje delavce, ki so se naselili v njihovih državah, kakor tudi one, kateri so se preselili v drugo ali izselili v svojo domačo državo.

Na redni letni konferenci MUD leta 1934. je bilo vprašanje te konvencije že toliko prečiščeno in proučeno, da je konferenca brez ugo-

Kot takega omenim v prvi vrsti predsednika Kulturnega vrta g. Antona Grdina iz Preserja, na katerem sloni velik del narodnega dela med našimi rojaki. Spremljal me je po vseh naših naselbinah in težko je najti človeka, ki bi ga bil narod tako vzljubil in spoštoval. Ko sem pa hodil po socialnih ustanovah Clevelanda, so ga angleški referenti označevali kot dobrega in skrbnega očeta vseh zapuščenih in ubogih. Takim možem bi morala domovina izkazati večjo pozornost. Dokler bodo med našimi izseljenci ljudje s takim idealizmom, se ni bati za naše narodno gibanje ne med izseljenci in tudi ne med njihovo mladino. Naj mu bodo te besede vsaj mala in skromna zahvala za ogromno delo, ki ga vrši med našim narodom v novi domovini! Njemu kot predsedniku in vsemu odboru Jugoslovskega kulturnega vrta v Clevelandu pa iskreno čestitam k tako lepi prireditvi!

vora z 99 glasovi izglasovala, da je predložiti to konvencijo v ratifikacijo zasedanju MUD v letu 1935.

Države, članice MUD, so ik osnutku tega sporazuma po večini zavzele pritrdilno stališče. Tako je naša vlada poleg nekaterih drugih pripomb glede načina organizacije in izvedbe tega zavarovanja izjavila, da je slična mednarodna konvencija zelo želena. Prav tako izjavo so dale Nizozemska, Belgija, Francija, Italija, Luskemburška, Madžarska, Poljska itd. Tedaj tudi države, v katerih je naseljen velik del naših delavcev, kateri bodo mogli črpati koristi zase in za svoje iz tega važnega mednarodnega zavarovanja.

Že te izjave so dovolj velik dokaz, kolike važnosti je razmeram in prilikam, ki vladajo v posameznih državah, primerna izgradnja socialno varstvene zakonodaje tako v evropskih in tudi državah ostalega sveta, kakor tudi, kako potrebno je bilo povezati zavarovalno zakonodajo med posameznimi državami in omogočiti, da jo uživajo tudi tisti, katerim razmere niso dopuščale, da bi živeli samo na teritoriju svoje države.

Izredno važen sporazum v vrsti ratificiranih konvencij tvori zato brez dvoma konvencija »o razširitvi zavarovanja« zoper nezgode, onemoglost, starost in smrt na vse države, ki so članice MUD. To je izredno velike socialne in tudi gospodarske važnosti za delavce in njih svojece, kateri se selijo iz ene države v drugo. V vrsto teh držav brez dvoma spada tudi Jugoslavija. Posebno pa naša mala Slovenija, ki je do sedaj imela na izseljevanju delavcev največji delež in tako tudi največji odstotek izseljencev.

Zato je povsem razumljivo, da moramo razširitev socialnega zavarovanja na vse, posebno pa na zapadno evropske države, kjer živi velik del naših izseljencev-delavcev, toplo pozdraviti kot veliko socialno in gospodarsko pridobitev. S tem zavarovanjem bo vsaj delno olajšana beda in težko socialno stanje našim izseljencem v tujini in omogočen povratek v domovino, kjer bodo vsaj na svoje stare dni v miru in zadovoljstvu uživali zaslužen mir in počitek.

Ustroj Izseljske zbornice

I. Članstvo Izseljske zbornice.

A. V domovini.

1. Redni.

a) zveze, društva, krožki, ki hočejo delati z zbornico na izseljskem vprašanju, sprejema jih Družba sv. Rafaela; b) šole vseh vrst; c) občine; d) župnije.

2. Izredni.

Razni strokovnjaki v panogah izseljenstva.

B. V tujini.

a) župnije, duhovnije, duhovniki; b) šole, učitelji; c) jednote, zveze; d) društva; e) posamezniki.

II. Izseljska zbornica.

Družba sv. Rafaela vodi vse delo glavne pisarne.

Podrejeni odseki.

1. **Verski.** V njegovo področje spadajo vse zadeve verskih zadev naših izseljencev, preskrba z izseljskimi duhovniki, izseljskim učitelji, verski obiski, verski pouk otrok.

2. **Kulturni.** a) šole in učni tečajji, izseljski učitelji, učna sredstva; b) knjižnice; a) glasila, d) publikacije; c) filmi, predavanja, diaprojektivi; f) obiski, sprejemi; g) izmenjava dijakov; h) počitniške kolonije.

3. **Propagandni.** a) agitacija za članstvo zbornice; b) poročila v liste; c) širjenje zanimanja za izseljenstvo in zbornico; d) ustanavljanje društev med izseljenci.

4. **Statistični.** a) splošni pregled, kartoteka vsega izseljenstva in njihov življenja; b) zemljevidi; c) muzej in arhiv; d) iskanje podatkov.

5. **Diaspora.** Vse delo za skrb naših po diaspori v zvezi z ostalimi odseki.

6. **Socialni.** Delavske, gospodarske, gnotne, zapušćinske zadeve, izseljevanje, izseljski povratniki.

7. **Sezonski.** Vse delo za vodstvo sezonskega delavstva.

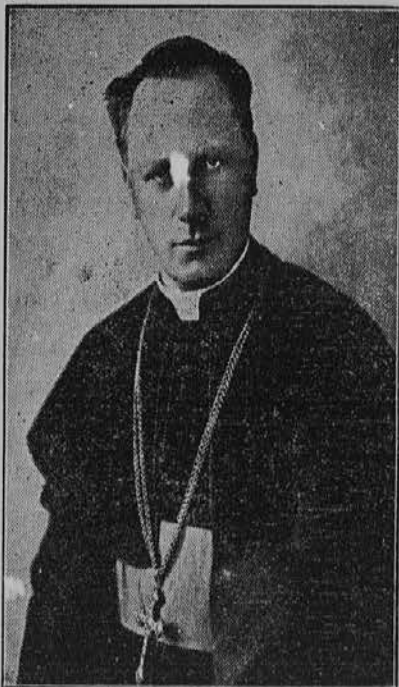
Izseljenska zbornica v Ljubljani

Propagandni odsek

Izseljenska zbornica Rafaelove družbe v Ljubljani mora postati vsenarodna ustanova. Za seboj mora imeti ves naš narod doma in v tujini, da bomo z združenimi močmi reševali našo kri po vseh delih sveta, ki se zdaj utaplja v tujih narodnostnih morjih. Naš narod se prebuja in zaveda važnosti izseljenskega vprašanja — toda še ne ves. Se veliko dela nas čaka v tej smeri, da bomo vrgli idejo Rafaelove družbe med najširše plasti naroda. Toda kljub temu so dosedanja uspehi razveseljivi. V letošnjem letu je že pristopilo 154 župnij, občin in drugih organizacij doma in v tujini kot rednih članov k Izseljenski zbornici, ki jih tu navajamo z iskreno željo, da bi čimprej pristopile še ostale organizacije, župnije in občine:

1. Ave Maria, Box 608, Lemont, Ill., USA.
2. Radiofonska oddajna postaja v Ljubljani.
3. Društvo za varstvo deklet v Ljubljani.
4. Župnija Lom nad Tržičem.
5. Kat. prosv. društvo na Ježici pri Ljubljani.
6. Občina Stara Loka.
7. Slomškovo prosvetno društvo v Zagrebu, Gajeva ulica 4/II.
8. Jugoslovansko podporno društvo sv. Barbare v Freyningu, Merlebach.
9. R. K. Jugoslovansko društvo sv. Barbare v Brunssumu, Holandija.
10. Jugoslovanska strokovna zveza v Ljubljani.
11. Katoliško prosvetno društvo na Turjaku.
12. Prosvetna zveza v Ljubljani.
13. Delavska zbornica v Ljubljani.
14. Zveza gospodinjskih pomočnic v Ljubljani.
15. Slovenska straža v Mariboru.
16. Občina Rakek.
17. Krajni šolski odbor v št. Ožbaltu.
18. Občina Videm-Dobrepolje.
19. Zveza jugoslovanskih hranilnic v dravski banovini.
20. Bran-i-bor, osrednji odbor v Ljubljani.
21. Društvo »Kraljica majnika« št. 157, Sheboygan, Wisc., USA.
22. Društvo sv. Cirila in Metoda št. 45 (KSKJ), East Helena.
23. Občina Zagorje ob Savi.
24. Župnija Kopenj, pošta Grosuplje.
25. Mestna občina Ljubljana.
26. Župnija Krško ob Savi.
27. Župnija Ambrus, pošta Zagradec na Dol.
28. Občina Metlika-mesto.
29. Društvo sv. Antona Padovanskega št. 185 (KSKJ), Burgettstown, Pa.
30. Sedejeva družina v Ljubljani.
31. Župnija Grahovo pri Cerknici.
32. Občina Novo mesto.
33. Prosvetno društvo pri Sv. Rupertu nad Laškim.
34. Občina Primskovo pri Litiji.
35. Župnija Leskovec pri Krškem.
36. Prosvetno društvo v Lokah pri Zagorju ob Savi.
37. Župnija Vače.
38. Občina Dobrunje pri Ljubljani.
39. Župnija Vurberg pri Ptuj.
40. Prosvetno društvo v Kropi.
41. Župnija Toplice pri Novem mestu.
42. Prosvetno društvo v Žužemberku.
43. Župnija Zapele pri Smledniku.
44. Občina Velenje.
45. Občina Murska Sobota.
46. Prosvetno društvo na Uncu pri Rakeku.
47. Župnija Marijinega Oznanjenja v Ljubljani.
48. Katoliško prosvetno društvo pri Sveti Ani v Slovenskih goricah.
49. Župnija Hinje pri Žužemberku.
50. Katoliško prosvetno društvo v Šmihelu pri Novem mestu.
51. Župnija St. Ožbalt, pošta Trojane.
52. Občina Selca pri Škofji Loki.
53. Prosvetno društvo »Slomšek« v Voklem pri Kranju.
54. Prosvetno društvo v Radovici pri Metliki.
55. Katoliško prosvetno društvo pri Devici Mariji v Polju pri Ljubljani.

56. Katoliško prosvetno društvo »Savica« v Bohinjski Srednji vasi.
57. Občina Brezje na Gorenjskem.
58. Župnija Ježica pri Ljubljani.
59. Prosvetno društvo v Sostrem, p. Dobrunje pri Ljubljani.
60. Prosvetno društvo v Smartnem pri Litiji.
61. Občina Kamnik.
62. Mestna župnija sv. Jakoba v Ljubljani.
63. Župnija Draga pri Čabru.
64. Župnija št. Peter pri Novem mestu.
65. Župnija Duplje, pošta Križe.
66. Župnija Podzemelj, p. Gradac v Beli Krajini.
67. Občina Slovenjgradec.
68. Občina Teharje.
69. Prosvetno društvo v Spuklju pri Ptuj.
70. Prosvetno društvo na Bledu.
71. Občina Motnik.

Ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman, predsednik Rafaelove družbe, ki bo dne 11. julija t.l. vodil zasedanje Izseljenske zbornice v Ljubljani.

72. Jugoslovanska delavska podpora jednota v Lensu, Francija.
73. Katoliško prosvetno društvo v Marenbergu.
74. Katoliško prosvetno društvo na Brdu pri Lukovici.
75. Župnija Bohinjska Bela.
76. Župnija Sv. Martin na Pohorju.
77. Katoliško prosvetno društvo na Brezovici pri Ljubljani.
78. Prosvetno društvo Trnovo, Ljubljana.
79. Občina Smlednik.
80. Katoliško prosvetno društvo v Sp. šiški, Ljubljana.
81. Občina Rajhenburg.
82. Katoliško prosvetno društvo v Starem trgu pri Ložu-Rakek.
83. Prosvetno društvo v Besnici pri Kranju.
84. Občina Sv. Peter pod Svetimi gorami.
85. Prosvetno društvo v Polhovem gradu.
86. Katoliško prosvetno društvo v Mengšu.
87. Katoliško prosvetno društvo pri Sv. Bolfenu pri Središču.
88. Župnija Tržič na Gorenjskem.
89. Župnija Smartno pri Litiji.
90. Župnija Kamna gorica.
91. Župnija Sv. Križ ob Krki.
92. Katoliško prosvetno društvo v Prihovi.
93. Občina Kranjska gora.
94. Prosvetno društvo v Tunjicah pri Kamniku.

95. Občina Prevalje.
96. Župnija Dobrepolje na Dolenjskem.
97. Zveza jugoslovanskih rudarskih društev v Severni Franciji, Lievin (P. de C.).
98. Katoliško prosvetno društvo v Dobrni pri Celju.
99. Slovensko katoliško bralno društvo v Novi Cerkvi, pošta Vojnik.
100. Katoliško slovensko bralno društvo v Miru pri Veliki Nedelji.
101. Župnija Adlešiči.
102. Slovensko katoliško prosvetno društvo v Ovsibah, pošta Podnart.
103. Občina Kamna gorica.
104. Prosvetno društvo v Mekinjah pri Kamniku.
105. Župnija Sv. Duh pri Krškem.
106. Občina Prečna, pošta Novo mesto.
107. Občina Raka pri Krškem.
108. Mestna občina Tržič.
109. Občina Gradac v Beli Krajini.
110. Hranilnica in posojilnica v Šent Vidu nad Ljubljano.
111. Katoliško prosvetno društvo v Grižah.
112. Prosvetno društvo »Baraga« v Trebnjem.
113. Občina Bled.
114. Katoliško prosvetno društvo v Trbovljah ob Savi.
115. Občina Črna pri Dravogradu.
116. Prosvetno društvo pri Sv. Tomažu pri Ormožu.
117. Župnija Sv. Trojica nad Cerknico.
118. Katoliško prosvetno društvo v Ihanu, pošta Domžale.
119. Župnija Homec pri Kamniku.
120. Katoliško prosvetno društvo v Horjulu pri Vrhniki.
121. Katoliško prosvetno društvo v Jarenini.
122. Občina Črnomelj-mesto.
123. Občina Sv. Jurij ob Taboru.
124. Katoliško prosvetno društvo pri Sv. Trojici pri Moravčah.
125. Zveza jugoslovanskih društev sv. Barbare v Holandiji.
126. Občina Bogojina.
127. Občina Sv. Lenart v Slovenskih goricah.
128. Katoliško prosvetno društvo v Dobu pri Domžalah.
129. Občina Kropa na Gorenjskem.
130. Prosvetno društvo v Smartnem pri Velenju.
131. Občina Dol pri Ljubljani.
132. Društvo sv. Kristine št. 212 (KSKJ), Euclid, O., USA.
133. Župnija Zaplana, pošta Vrhnika.
134. Federacija jugoslovanskih sindikalnih sekcij v Lensu, (P. de C.).

Šolski odsek

Tiskovni odsek Marijine kongregacije v uršulinskem samostanu v Škofji Loki je izdelal silno lep album s slikami iz vseh slovenskih krajev za rojake v Ameriki, v Clevelandu. Album ima 140 listov, vseh slik je 710. Slike so sestavljene v lepe skupine, ob njih so napisali, kakor: »Domovina vas pozdravlja«, »Gorice štajerske se tiho solze, izseljenke drage nazaj si žele«, »Dolenjci so jako pobožni ljudje, tudi v tujini ohranijo verno srec«, »Narod naš dokazuje hranic«, »Domovina vas ljubi in moli za vase«.

Album bodo ponesli slovenskim izseljencem rojaki, ki se mude sedaj v domovini.

Za lepo in globoko zamisel tega plemenitega dela se darovalkam prisrčno zahvaljujemo.

Drugo presenečenje pa so nam napravili podmladkarji in podmladkarice Rdečega križa in Jadranske straže na meščanski šoli v Ljutomeru. Poslali so nam dva albuma z razglednicami mnogih krajev iz Slovenije in ostalih krajev naše države. Razvrstili so jih tako, da vodijo gledalca iz »prleške« vasi do Ljubljane, dalje po Gorenjski, Dolenjski, preko Hrvaške v srbske kraje, še dalje preko Bosne do našega Jadrana. Priložen je bil tudi zvezek, v katerem so učenci opisali šege in običaje našega kmeta v »Prlekiji«. Albume bomo poslali v Ameriko oziroma v zapadne evropske države.

Jože Podslivniški:

Izseljenska zbornica — življenjska potreba naših izseljencev

Nepopisni in nepozabni ostanejo vtisi, ki jih človek doživlja vsako leto na ljubljanski postaji, ko se vračajo naši bratje in sestre po dolgih letih iz mrzle tujine na domačo rodno zemljo. Vedno se mi porosijo oči, kadar opazujem pristrčne pozdrave naših izseljencev s svojci. Ob takih prizorih ne more ostati nobeno oko suho...

In če se nekoliko poglobimo v razorane obraze in žaljave roke naših izseljencev, ko ob vstopu v domovino pozabijo na vse trpljenje, vse krivice, ki se jim gode v tujini, potem vemo in občutimo, da je rodna domovina zanje kakor zdravje. Vem, da si nekateri naši izseljenci odtrgajo od ust, štediti mnogo let samo zato, da gredo saj za nekaj časa pod rodni krov. S tem nam živo kličejo vsako leto, da nas niso pozabili in da še vedno gorko ljubijo našo zemljo, govorico in pesem.

Naši dragi izseljenci so prišli k nam iz daljnih dežel, nekateri pridejo v avgustu in septembru, da se nasrkajo nove ljubezni do naše lepe zemlje, govornice in pesmi, obenem pa, da nam povedo, da imejmo zanje več razumevanja in ljubezni.

Kdor vsaj nekoliko pozna razmere in življenje naših izseljencev in jih primerja z drugimi narodi, mora priznati, da naša domovina ni storila do njih tega, kar bi morala in kar naša kri v tujini v polni meri zasluži.

Naš človek v tujini je marsikje brezpravna raja — suženj tujega kapitala. Tujina se marsikje diči in bogati z žulji slovenskih rok. Splošno je znano, da so naši rojaki v tujini zelo priljubljeni, ker so zmožni priti v vsako delo — in to ne samo ročno, ampak tudi umsko — saj imamo danes v tujini duševne velikane, ki jih občudujejo tudi mogočni in kulturni narodi.

Odveč bi bilo, da bi našteval vse to, kar so naši rojaki dosedaj že storili za ugled naše domovine, besede in pesmi v tujini. Pribiti bi želel samo to, naj bi domovina stremljenja naših ljudi v tujini tudi gmotno in moralno podpirala.

Marsikdo je že zapisal, da so naši izseljenci za nas že izgubljeni. Zdi se mi, da je ta sodba preostra. Izgubljeni bodo tedaj, kadar se domovina ne bo več zanje zanimala — dokler pa bo imela domovina našo Rafaelovo družbo in Izseljensko zbornico,

toliko časa bodo vezi med nami in izseljenci žive.

Treba pa je, da ves naš narod krepko podpre širokopotezna stremljenja Rafaelove družbe, ki želi v Izseljenski zbornici združiti vse sile naroda doma in v tujini k reševanju našega slovenskega izseljenskega vprašanja.

Naš narod na tujem je trdno prepričan, da jih domovina ljubi in da jim želi pomagati. Kako pa naj jim pomagamo, to so že naštetokrat povedali — brez dvoma bodo

Mariborski škof dr. Ivan Jožef Tomažič, veliki dobrotnik naših izseljencev.

povedali tudi sedaj na prvem ustanovnem zasedanju Izseljenske zbornice dne 11. julija, da jim pomagamo najbolje s tem, če vsi brez izjeme — narod kot celota podpiramo moralno in gmotno novo ustanovo Rafaelove družbe — Izseljensko zbornico v Ljubljani.

v kolonijo tudi otroci, ki prebivajo s svojimi starši v južnih krajih naše države. Ti se bodo pridružili izseljenskim tovarišem ter preživeli skupaj nekaj tednov v koloniji. Drug drugemu hočejo pomagati, skupno spoznavati kraje svojih staršev ter doživeti lepoto in moč materine besede.

Vsi otroci nam bodo dragi, radi jim bomo pomagali, da jim bo kolonija topla in drag dom. Dečki bodo stanovali v salezijanskem zavodu na Rakovniku pri Ljubljani, vodstvo je prevzel g. prof. Omaben Franc. Deklice pa bodo v uršulinskem zavodu v Škofji Loki pod vodstvom t. č. referentinja šolskega odseka gđc. učiteljice J. Šušteršičeve.

Vsem kličemo: Pristrčno pozdravljeni in dobrodošli na domačih tleh!

Prvega zasedanja Izseljenske zbornice se bodo udeležili naši odlični državni in cerkveni zastopniki in tudi delegati posameznih župnij, občin in organizacij v domovini in tujini. Bo to v miniaturni zborovanje lige narodov. Poleg tega pa bodo misli in želje spremljale to zborovanje na sto tisoče naše krvi v tujini, ki so zastopani po pooblaščenih delegatih.

Dal Bog, da bi se ideje, porojene na omejenem zborovanju, užgale kot mogočen kres, ki bo zajel vso Slovenijo doma in Slovenijo na tujem k smotrnemu aktivnemu sodelovanju in vzajemni pomoči.

Dobre volje in idej ne manjka — manjka pa v prvi vrsti ljubezni in vzajemnosti, da bi vsi — narod kot celota — pri tem nasmeje ne smejo ločiti — zagrabili za delo, ki kriči po pomoči in rešitvi, če nočemo, da nam Slovenija na tujem — naši izseljenci — ne utonejo za vedno med tujimi mogočnimi narodi v mrzli — tujini.

Še je čas — zato vsi na delo!

Naša izseljenska mladina in domovina

V italijanskih listih sem bral zanimiv in zelo poučen članek o italijanski izseljenski mladini, ki se bo letos med počitnicami nasrkala nove tople ljubezni do jezika, pesmi in rodne grude po raznih predelih Italije. Mussolini je letos poročal o nenavadnem veselju mladine, ki se je te dni pripeljala domov, in o pristrčnih sprejemih ob vstopu na rodno grudo. Zanimivo je v prvi vrsti dejstvo, da je odšla ta mladina na počitnice na državne stroške italijanske vlade, ki želi na ta način tesno povezati vse drobce italijanske krvi in mišljenja, in ne pusti, da bi se kje kak drobec zgubil ali pa utonil v tujih narodnostnih morjih.

Povsod po svetu, kjer živi italijanska kri, kako je v prvi vrsti lepo in dobro preskrbljeno za mladino. V Holandiji, kjer je veliko manj Italijanov kakor pa Slovencev, imajo štiri učitelje, da poučujejo njihovo mladino v narodnem jeziku, naša mladina pa nima niti enega učitelja. In še več. Italijanska vlada daje svoji mladini v Holandiji brezplačne avtobuse, ki mladino vozijo v šolo in iz šole in opoldne dobi mladina celo brezplačno kosilo.

Naša izseljenska mladina pa se mirno utaplja narodno in tudi versko in to ne samo v Holandiji, ampak po vseh delih sveta. Zakaj? Zato, ker se zanjo premalo brigamo in imamo premalo domovinske in bratovske ljubezni do njih in se obenem ne zavedamo, da se z njimi tudi mi v domovini potaplamo in hiramo.

Od naših rojakov, ki prihajajo vsako leto na obisk v domovino, slišimo neprestane prošnje, naj se zavzamemo v prvi vrsti za njihovo mladino, rojeno v tujini in prepuščeno tujim narodnostnim nevarnostim. Rafaelova družba, ki že dolga leta s krvavečim srcem in budno opazuje to veliko in krvavo rano na našem narodnem telesu, je pričela letos z novo akcijo; naprosila je kompetentne oblasti za podporo in res se ji je posrečilo, da bo letos prvič na počitnicah 20 slovenskih otrok brezplačno.

Vso zahvalo za trud, delo in požrtvovalnost kakor tudi vse priznanje izrekamo gospodični Alfonzi Lindtnerjevi in gospodični Rosovi in vsem ostalim, ki so pomagali pri tem delu. Vso zahvalo tudi mladini, ki je tako razumela našo tiho prošnjo in nas podprla pri delu.

Mladinski sklad

Okrog 12. t. m. pride nekaj izseljenskih otrok v domovino, kjer ostanejo v skupni koloniji več tednov, da obiščejo domače kraje, poglobe znanje slovenskega jezika in spoznajo svoje tovariše v domovini.

V istih dneh pridejo k svojim sorodnikom oz.

Kaj delajo naši po svetu

Nemčija

To so prvi začetki. — Pozno smo začeli, pa vendar je bolje to, kakor pa nikoli začetki. Denar, ki se bo porabil za te siromašne slovenske otroke, da se vsaj za mesec dni nasrkajo tople materinske ljubezni do rodne grude njenih staršev, do naše lepe besede in pesmi, bo bogato naložen kapital, ki bo donal visoke obresti.

V bodoče bo treba storiti še več! Na vse načine moramo delati na to, da se bo naša izseljenska mladina šolala v domovini in hodila na počitnice vsako leto v tisočih in tisočih po zgledu Italije.

Na ta način homo našo mladino v daljni tujini najsigurneje priklenili nase versko in narodno, da nam ne utone za vedno v tujih narodnostnih morjih.

V tej smeri bo skušala delati Izseljenska zbornica, ki prireja te dni prvo ustanovno zasedanje v Ljubljani.

Vse kompetentne oblasti toplo prosimo, da bi idejo in zamisel Rafaelove družbe in Izseljenske zbornice krepko podprli gmotno in moralno, za kar nam bo v prvi vrsti hvaležna naša zapuščena mladina v daljni in mrzli tujini.

Jože Podslivniški.

Uveljavljanje pravic iz članstva bratovskih skladnic za rudarje-izseljence

Na razna vprašanja, ki jih prejemo od rudarjev, ki so se izselili v Francijo, Belgijo in Holandsko, kako in pod katerimi pogoji si morejo varovati tu doma pridobljene pravice iz starostnega zavarovanja pri bratovskih skladnicah, moremo dati tole informacijo:

Na podlagi § 156. točka 3. sedaj veljavnih pravil bratovskih skladnic je za delavce, ki so člani bratovskih skladnic in so odšli na delo v drugo državo, s katero naša država nima sklenjene socialne pogodbe, določeno naslednje:

»Bivši član, ki je bil zaposlen v inozemski državi, s katero naša država nima konvencije o socialnem zavarovanju, lahko obnovi zgubljene članske pravice, ki jih je imel pred odhodom v inozemstvo, če se prijavi bratovskimi skladnici v šestih mesecih po prihodu v domovino in začne plačevati priznalnino po § 50. pravil, ki znaša letno 20 dinarjev.«

Vsi tisti rudarji, ki so v inozemstvu in so dosedaj svoje stare članske pravice varovali s plačilom priznalnine, ni potrebno, da to plačujejo, ker morejo, kakor smo navedli, zapadle članske pravice obnoviti, ko se vrnejo v domovino.

V zadnji številki »Izseljenskega vestnika« je bil o tem vprašanju priobčen članek, v katerem delavci-izseljenci protestirajo proti poslabšanju § 50. pravil bratovskih skladnic, ki določa način varovanja članskih pravic. Iz gornjega pojasnila je razvidno, da članom-rudarjem, ki so odšli za delom v inozemstvo, ni potrebno plačevati priznalnine in lahko članstvo obnovijo v roku šestih mesecev po povratku v domovino.

Popolne jasnosti pa sedaj ni v tem, kako se bo postopalo z izseljenci, ki so naseljeni v tistih državah, s katerimi imamo sklenjene socialne pogodbe.

Skrajšanje časa, katerega more delavec rudar varovati za pokojnino, je vsekakor krivica, ki se mora čimprej popraviti.

Castrop-Rauxel. — Dragi »Izseljenski vestnik«! Ni naš namen, da bi te izrabljali za kakršne koli neprijetnosti ali pričarije. To smo že v tvoji zadnji številki dovolj jasno povedali. Saj pa bi tudi ne bilo dostojno in nikakor ne prav, ako bi izseljenci svoj najboljši in tako potreben list, kakor je za nas »Izseljenski vestnik«, ne znali za kaj boljšega in koristnejšega uporabiti. V zadnji številki smo tudi omenili, da nas katoliška zveza v Märs-Meerbecku in njen predsednik ne pustita v miru itd. Predsednika te zveze pa je naš članek hudo razburil in razžalil, da nam je 24. 6. 1938 poslal priporočeno pismo s prilogo, ki naj bi jo mi prepisali in priobčili v »Izseljenskem vestniku«. V svojem pismu nam sicer grozi, da če tega ne bomo storili, da bo prisiljen nas postaviti pred »kadija«.

In ker je on zahteval od nas odgovor po »Izseljenskem vestniku«, mu to željo tudi izpolnimo. Ne moremo pa tega v polnem obsegu. Prvič nisimo mi v zadevnem članku pisali, da je on strankar, še manj pa, da je slepar.

Torej užaljeni gospod! Vzemite še enkrat v roke članek v številki 6. na strani 56, in ga nekoliko bolje premotrite kakor ste ga prvič in stvar bo potem na obeh straneh v redu. Če pa imate več smisla in časa za pravdanje kakor za zdravi preudarek, potem pa vam svetujemo, da storite, za kar ste se izrazili v vašem pismu. Mi smo pripravljani na vse, ste li tudi vi?

Da pa bi mi vaše pismo prepisavali in priobčili, nam še na misel ne pride. Preklicati nimamo ničesar. Sicer pa smo toliko lojalni, da na tem mestu ne govorimo več o vas. Imeli bi namreč še dovolj, a je škoda papirja in časa. Vseeno pa smo radovedni, kdo vam daje to pravico podpore, ki so namenjene ne vam in ne nam, ampak jugoslovanskim otrokom v koloniji, zadrževati.

Sicer pa vam damo na razpolago, če hočete, da govorimo, pa bomo, a ne po vaši želji. Ne izzivajte nas, pa bomo molčali...

Castrop-Rauxel. — Tukajšnje slovensko katoliško društvo rožnovevske bratovštine je priredilo v zvezi z moškim katoliškim društvom sv. Barbare 19. junija v dvorani g. Huberta v Halinghorstu kavni krožek v zvezi z materinskimi dnevi. Za materinski dan je sicer že nekoliko pozno, toda razmere in okoliščine niso poprej dopuščale. Omenimo pa, da je bila ta prireditev za društvi precejšen uspeh, saj pa je bila dvorana nabit polna in ko smo se tako pri kavi in pecivu že nekaj časa zabavali, smo mogli ugotoviti, da primanjkuje peciva, dasiravno smo pripravili precejšnje število rezervnih porcij. Edino to že kaže, da je bila udeležba velika in da še

imajo nekateri rojaki smisel za napredek društva.

Predsednik g. Borišek je otvoril prireditev in pozdravil navzoče, posebno pa slovenske matere, ki so se udeležile v zelo lepem številu. Nato je gospodična Toni Šitar materam v lepi deklamaciji čestitala in jih pozdravila. Tudi hčerka predsednika Boriška, Matildka, je povedala v srec segajočo deklamacijo, ki jo je naučila njena mamica. Končno pa je v svojo deklamacijo gospa Kamphowe iz Gladbecka vsem, tudi moškim orosila oči.

V prosti zabavi pa nam je od časa do časa sviral harmonika. Pa tudi gospod Kamphowe in njegova ljubka soproga Ani sta nam na odru nekaj komadov izvedla, tako da se je vsak, ki je le imel roke, moral držati za trebuh, toliko je bilo smeha. Med zabavo pa smo prepevali slovenske narodne pesmi in je pri vsem tem čas prav naglo potekal.

Učitelj ali duhovnik bi bil pri nas zelo potreben. Mladina bi se rada učila slovenskih pesmi in sploh vsega, toda starši tega v polni meri nikakor ne zmorejo. Očetje so sedaj zopet vsi zaposleni in so s tem tudi matere dobile več posla, ki jim jemlje čas, ki bi ga potrebovale za vzgojo mladine. Sedaj pa, kakor smo poznali, je tudi preč. gospodu Tensundernu zaprta pot do nas in smo tako zares popolnoma prepuščeni sami sebi. Večkrat se vprašujemo, kaj bo iz tega, kje nam je v prihodnje iskati pomoči, če jo bomo potrebovali. Neštetokrat smo že na vse to opozarjali domovino in merodajne činitele ter jim dokazovali, da naš izseljenski voz tukaj v Nemčiji leze čedalje bolj v prepad. Pa kakor se nam zdi in kakor naš današnji položaj kaže, vsa naša prizadevanja, vsi naši kliči in obupavanja niso padli na rodna tla, ampak se je vse razpršilo nekam v zrak. Nimamo več pravega upanja, da bi bila naša domovina zadosti močna, da bi odstranila vse te neprilike in nas rešila najhujšega zla.

Končno pa se iskreno zahvaljujemo vsem tistim, ki so pripomogli, da je naša prireditev tako lepo uspela. Zahvaljujemo se pa tudi vsem tistim, ki so nas ob tej priliki obiskali. Najlepa zahvala pa g. Kamphoweju iz Gladbecka in njegovi ženi Anici, ki nam bosta ostala v trajnem spominu. — Pri tem moramo tudi omeniti, da smo nabavili pecivo za prireditev pri gospodu Meininghausu v Mangede, pri čemer je bil posredovalec Ludvik Dolar (Slovenec), ki je pri Meininghausu zaposlen in ki sta se oba prireditev udeležila ter ostala tam prav do zaključka. Izkazala sta se prav hvale vredno in želeli bi ju še večkrat videti v naši sredini.

Francija

Merlebach. — Slovo od našega bivšega konzula dr. Iliča. V začetku meseca junija smo se poslovili v Metz u od g. generalnega konzula dr. Iliča. V imenu vseh delavcev Jugoslovanske katoliške misije v Aumetzu se je zahvalil za vso nepristranost in razumevanje slovenskega delavstva g. izseljenski duhovnik Svelc. V imenu Jugosl. kat. misije v Merlebachu je izrazil vsu hvaležnost jugoslovanskih izseljencev v njegovem področju izseljenski duhovnik g. Grims Stanko. Globoko ginjen se je bivši g. generalni konzul še enkrat zahvalil za vso složno sodelovanje izseljenskih misij in izseljenskih učiteljev s konzulatom v Metz. Gospodu dr. Iliču želimo v novi službi mnogo uspeha, kot ga je imel tudi na področju konzulata v Metz.

Sprejem novega konzula. G. generalni konzul Smiljanec je nastopil svoje mesto pri odhodu gospoda dr. Iliča. Prve pozdrave in želje naših izseljencev na področju izseljenskih misij Aumetza in Merlebacha je razložil g. izseljenski učitelj Jankovič takoj pri sprejemu. V imenu Jugoslovanske kat. misije v Aumetzu je pozdravil pogodbošlega g. gen. konzula g. Svelc, v imenu Jug. kat. misije v Merlebachu gosp. Stanko Grims. G. generalni konzul je obljubil, da bo storil vse, kolikor bo mogel, za dobrobit vseh izseljencev. Gospoda konzula tu še enkrat po-

zdravljamo s prepričanjem, da bo prav tako razumel izseljenske potrebe in želje naših rojakov, kot bivši gospod generalni konzul.

Potovanje v Jugoslavijo. Vsi tisti, ki nameravajo 22. avgusta potovati v Jugoslavijo, naj takoj pošljejo dve fotografiji in uredijo indentits karto. V Merlebachu in okolici naj se prigrasijo pri izseljenskem učitelju g. Jankoviču takoj, ko dobijo to sporočilo. Otroci do 4. leta imajo prosto vožnjo, do 10. leta polovično, od 10. leta dalje celo.

Izleti. Pretekli mesec je bil mesec izletov naših društev. S tremi avtobusi je društvo »Edinost« iz Merlebacha napravilo krasen izlet v Elzas. Istega dne je »Prosta pot« iz Stiringa napravila izlet na Verdun. Za njimi je šlo društvo »Triglave«. Krajsje izlete pa sta napravili tudi društvi sv. Barbare iz Merlebacha in Creutzwalda. Vsi izleti so se prav dobro posrečili in brez kakega nemira v splošno zadovoljstvo izvršili.

Praznovanje narodnega praznika. Vidovdansko proslavo smo praznovali v cerkvi dne 3. julija s predpisanimi molitvami, v šoli pa 30. junija v Jugoslovanskem domu. G. učitelj Jankovič je razložil zgodovino tega praznovanja. Otroci so nastopili s petjem, godbo in so brali lepa berila o domovini.

Prihod novih delavcev v Merlebach. V tem mesecu so prišli zadnji delavci v premogovnike Sarre et Moselle. Za prihod novih delavcev direkcija še nima dovoljenja.

Spominjajoč se vseh rojakov v Merlebachu in okolici pošilja iz lepe domovine najlepših pozdrave izseljenski duhovnik Grims Stanko.

Slovenska šola v Merlebachu in okolici. Staršem sporočam, da bom učil tudi ob počitnicah povsod, to je v Merlebachu, Jeanne d'Arcu, Creutzwaldu in Habsterdieku. Ob počitnicah so otroci prosti ves dan, zato moramo ta čas še bolj porabiti, da se priučijo tudi materinskega jezika. Toleg naše govornice učim v šoli tudi naše lepe pesnice in skušal doseči, da bi se znali naši mali lepo in dostojno obnašati. Lepo vedenje je kakor tank. Z njim lahko prevozimo mnogo težav v življenju. Kakih 50 otrok se tudi že pridno vadi v godbi. Vse priznanje staršem, ki so jim kupili instrumente. Glasba vedno dobro vpliva na človeški značaj. — Končno prosim vse starše, da govorite doma z otroki le slovensko in da jih navajate z lepo, če treba pa tudi z ostro besedo, da vam bodo odgovarjali v jeziku vaše matere. Vem, da je to dostikrat hudo in težko, toda z vztrajnostjo in potrpežljivostjo se vse doseže, to nam pričajo nekateri lepi zgledi, katerim vsa čast. Ako otroka ne pošljete v slovensko šolo in ako z njim govorite v tujem jeziku, ste ga izbrisali iz seznama Slovencev. Ako se hoče otrok pozneje sam zbristati, ko bo velik in pri pameti, naj se; vi si pa nikar ne napravite te odgovornosti, ker ne veste, kaj pride. Narodi, to so kakor drevesa, ki stojijo in kljubujejo viharju. Ako odpade z drevesa list, ni to tolika škoda za drevo, pač pa za list sam, ki ga veter odnese proč, kjer slednjji pade na tla, strohni in gnoji druga drevesa... Veje slovenskega naroda so tako velike, da segajo po vsem svetu, samo držati se jih je treba. — **Jankovič Janko**, izseljenski učitelj v Merlebachu.

Aumetz. — Od generalnega konzula v Metz u g. dr. Iliča smo prejeli pismo, v katerem nam naznanja svoj odhod, se zahvaljuje društvu in njegovim članom za prijazne sprejeme, ki jih je bil deležen pri nas vsakokrat, ko nas je obiskal. Končno nas bodri n želi, da bi društvo delalo še dalje v korist izseljencev, narodu in domovini Jugoslaviji.

Vest, da nas g. dr. Ilič zapušča, nas je bridko zadela, ker takih uradnikov, kot je bil dr. Ilič, je žal zelo malo; mirno lahko trdimo, da med nami še ni bilo moža pred njim, ki bi se toliko zanimal za naše izseljenje, kot g. dr. Ilič. Prav posebno v lepem spominu pa ga bo ohranila naša mladina, katere se je vsakokrat spomnil, ko nas je obiskal, z raznimi dobrotami.

Obenem pa nas je njegovo pismo srčno razveselilo, saj kaj takega poprej nismo bili vajeni, ker se nikoli nobened še zmenil ni za nas, kaj da bi se od nas še poslavljaj.

Gospod dr. Ilič, ker nimamo Vašega sedanjega naslova, se Vam v »Izseljenskem vestniku« iskrečno zahvaljujemo za Vaše pismo, za Vaše lepe poslovalne besede; Vašim željam pa bomo ustregli, kolikor bo v naši moči. Vas pa, g. dr. Ilič, bomo ohranili v najlepšem spominu.

Člani Slov. del. društva v Aumetzu.

Aumetz. — Izlet v domovino. Odhod iz Metz v ponedeljek 22. avgusta ob en četrt na eno uro popoldne. Odhod nazaj iz Ljubljane v ponedeljek 12. septembra ob en četrt na deveto uro zvečer. Cena: 460 frankov, otroci do 4. leta zastonj, otroci od 5. do 10. leta polovično, to je 230 frankov. Plačati je najkasneje do 15. avgusta. Prijaviti se je treba pa vsaj do 1. avgusta. Tisti, ki se bo prijavil kasneje, si bo moral potne liste sam iskati. Potni list bo za pravočasno prijavitelne skupne za vse in najbrž tudi skupen francoski vizum. Dopust na rudniku naj si preskrbi vsak sam. Prijavite se: Svelc Anton, aumonier yougoslave, Aumetz, Moselle, ali pa: Jankovič Janko, 17 rue St. Avoird, Freyming, Moselle. Ob prijavi prinesite: 1. denar, 2. po 4 fotografije za vsakega, ki je star več ko 10 let, povejte kje in kdaj ste rojeni ter kje stanujete. Zlasti je važno, da se prijavite vsaj do 1. avgusta.

Kakor smo zvedeli, je na dr. Iličovo mesto že prišel g. Smiljevič Bogdan. V imenu Slov. delavskega društva v Aumetzu gospoda generalnega konzula Simljeviča iskreno pozdravljamo in mu

kličemo: »Dobrodošli!« — Želimo in pričakujemo, da bo g. gen. konzul še po poti, ki jo je začrtal g. dr. Ilič, kateri čini ima zasluge, da se je nehalo med nami sovraštvo, katerega so zasejali njegovi predniki. Gospoda generalnega konzula pa vljudno vabimo, da nas kmalu obišče in se sam prepriča, da imamo tudi v tujini košček domovine.

Habsterdieck-Stiring. — Zopet se moramo oglašiti rojaki iz Habsterdieka in okolice v našem priljubljenem listu. Do dolgo časa ni bilo od nas nič slišati. Leto in leto smo dobili slovenskega učitelja g. Jankoviča v tukajšnje okolice. Naš dobri slovenski učitelj nam je že mnogo pripomogel pri naših slovenskih sv. mašah, ki jih imamo vsak mesec enkrat v kapeli v Habsterdieku. V tej kapeli imamo tudi našo Marijino podobo z Brezij. Meseca maja smo imeli v tej kapeli slovenske šmarnice in pete litanije Matere božje. Tudi tretjo nedeljo v maju je imel slovenski izseljenski duhovnik g. Grims iz Merlebacha šmarnice in pete litanije z blagoslovom. Vse potrebne pesmi je pel ženski in otroški zbor pod vodstvom g. Jankoviča. Po cerkveni proslavi smo odšli v katoliško dvorano poleg kapele, ko smo rojaki proslavljali god našega dobrega izseljenskega duhovnika g. Grimsa Stanislava. Pevski zbor mu je zapel nekaj voščilnih pesmi in mandolinski zbor mu je zaigral nekaj lepih skladb. Nato so mu voščile deklice iz slovenskega razreda in mu podarile bele cvetlice. Voditelj proslave mu je podaril v imenu rojakov lepo štolo. Proslave smo se vsi tukajšnji rojaki udeležili. Udeležila sta se tudi g. župnik Halter in g. kaplan Hofman iz tukajšnje župnije. Ob tej priliki se moramo najprisrčneje zahvaliti vsem tistim, ki so pomagali pri proslavi godu našega dobrega dušnega pastirja. Vse najlepša hvala, gospodu Stanislavu pa kličemo: Se na mnoga leta! — Komaj smo končali eno proslavo, smo bili že vabljani na božjo pot k Mariji pomočnici z Brezij v Habsterdiek. Na binkoštni ponedeljek smo imeli v Marijini kapeli

božjo pot. Rojaki iz Habsterdieka sma napravili velik oltar, v katerem je bila podoba Matere božje, okrašena z vencem in rožami, ki so jih pripravile naše dobre slovenske matere. Prišli so tudi izseljenski duhovniki gg. Zupančič, Svele in Grims. Imeli smo lepo priložnost za spoved in za prejem sv. zakramentov. Popoldne se je razvila dolga procesija po naši koloniji z Marijino podobo, s cerkvenimi in društvenimi zastavami. Končno smo se v kapeli še priporočili Mariji Pomočnici za zdravje in druge namene. Pred Najsvetejšim so vsi zbori iz okolice Merlebacha zapeli zahvalno in blagoslovno pesem. Pred kapelo na prostem je bila telovadba naših dečkov s koračnico »Tromba glasno kliče«, prav tako so nastopile deklice z venčki v rokah ob pesmi »Po jezeru« pod vodstvom našega učitelja. Zvečer je bila lepa igra »Duše« v treh dejanjih v dvorani g. Jagra, Alt. Stiring. Proti večeru smo se poslovili od naših rojakov iz okolice Merlebacha, Kreuzwalda in Aumetza. Tu je bila že druga naša božja pot. Udeležba je bila dosti večja kot lani. — V nedeljo 31. julija proslavlja tukajšnje Slovensko podporno društvo »Edinost« v dvorani g. Jagra (Alt Stiring) desetletnico obstoja. Društvo je v teh desetih letih zelo napredovalo, imelo je več predstav in šteje 25 do 50 članov. Svojim članom je izplačalo več tisoč frankov bolniške, posmrtno in izredne podpore. Lansko leto smo ustanovili otroški mandolinski odsek. Za to priliko vabimo k udeležbi vsa slovenska in jugoslovanska društva.

Le Creusot. — Ker se ne morem osebno udeležiti ustanovnega zasedanja izseljenske zbornice, pošiljam vsem udeležencem, posebno še zastopnikom oblasti, najiskrenejše pozdrave in izraze vdanosti. Z vami smo, zato vas prosimo, pionirje desete banovine, da greste vztrajno naprej po začrtani poti v blagor naše domovine in slovenskega izseljenstva. Najlepša zahvala za ves trud in delo vsakega posameznika. Bog plačaj! — **Lojze Trojar**, izseljenec v tovarnah orožja, Creusot, Francija.

Holandija

Potovanje v domovino priredi Zveza jugoslovanskih društev sv. Barbare meseca avgusta. Odhod iz Aachena bo v petek 26. avgusta zvečer. V domovini ostanemo do 9. septembra. Dne 9. septembra bo odhod iz Ljubljane, in sicer zvečer, tako da pridemo nazaj v Aachen dne 10. septembra zvečer. Vožnja stane od Aachena do Rosenbacha, to je do jugoslovanske državne meje, sem in tja 27. hol. goldinarjev. Vsak, ki se želi potovanja udeležiti, si mora preskrbeti v potnem listu vizo za obisk v domovino in nazaj. V potni list dobi tudi vpisano od naših konzularnih uradov odobritev kr. ministrstva, na podlagi katere ima vsak pravico do polovične vožnje od državne meje dalje za vsa potovanja po Jugoslaviji. Prijave za potovanje se sprejemajo od 1. do 15. avgusta na sledeče naslove: Selic Rudol, tajnik zveze, Horstplein 16, Hoensbroek, in Hladia Josip, predsednik zveze, Hommert 15, Amstenrade. — Do 15. avgusta je treba tudi že plačati ves znesek za vožnjo. Vse natančne podatke dobite po 20. juliju pri društvenih predsednikih ali pri gornjih dveh naslovih.

Heerlen. — Obisk generalnega konzula dr. Miličiča iz Rotterdamu. Prav lep dan smo izseljenci doživeli zadnje nedelje v maju v Limburgu. Obiskal nas je g. gen. konzul dr. Miličič iz Rotterdamu v spremstvu g. konzula dr. C. Škerjanca, G. generalni konzul dr. Miličič je z gosp. gen. konzulom H. Dupontom iz Heerlena preskrbel, da se je v Heerlenu v velikem mestnem kinu predvajal krasen film o Jugoslaviji. Dvorana je bila polna ne le naših izseljencev, ampak tudi mnogo uglednih Holandcev je bilo navzočih, za kar so se rade volje odzvali povabilu g. Duponta. Posebno veliko pa je prišlo naše mladine. Lepa pohvala gre pri tem staršem, ki so jih pripeljali s seboj. Prišli so pa naši iz vseh kolonij po Limburgu v elikih avtobusih, kar so organizirala društva sv. Barbare. Holandske goste je pozdravil gen. konzul g. Dupont iz Heerlena in jih povabil, da pridejo pogledat lepoto naše domovine v Jugoslavijo. G. dr. Miličič je pa v lepem govoru navdušil srca naših izseljencev. — Le prehitro je minil film. Videli bi radi še več. Pevski zbor iz Heerlerheide je pa s svojo navzočnostjo in petjem narodne himne povečal slavnost lepega dne. Po končani filmski pred-

stavi je g. dr. Dupont z g. Dupontom obiskal sejo zveze ter predstavil tudi novega konzula iz Rotterdamu g. dr. C. Škerjanca. Gospodje so vzeli na znanje eno in drugo glede naših potreb, ki jih imamo tukaj. — G. dr. Miličiču kakor tudi še g. Dupontu se pa prav iskreno zahvaljujemo za ta lep dan. Omenimo tudi, da sta bila navzoča še č. p. Teotim ter č. p. Prah iz Belgije.

Heerlerheide. — Lepo uspel misijon smo imeli Slovenci v tednu po veliki noči v Heerlerheide. Obiskal nas je prejšnji izseljenski duhovnik g. Drago Oberžan. V lepi tridnevni katehizi, katero smo v obilnem številu obiskovali, smo se lepo pripravili na skupen zaključek sv. misijona, katerega smo imeli v nedeljo po veliki noči v novi šoli izseljencev iz Heerlerheide, Hoensbroeka, Brunena in iz bližnjih kolonij. Pevski zbor iz Heerlerheide je prepeval lepe slovenske nabožne pesmi. Popoldne je bil pa društveni sestanek v prostorih g. Maruša, katerega se je udeležilo mnogo naših rojakov Heerlerheide. Navzoč je bil tudi prejšnji izseljenski duhovnik g. Drago Oberžan, izseljenski duhovnik g. pater Hugolin Prah iz Belgije, duhovni vodja zveze p. Teotim in od Zveze pa zvezni predsednik g. Hladnik in tajnik g. Rudolf Selic. V prijateljem razpoloženju je večer hitro minil, ko se je poslovil od nas g. Oberžan, ki je dolga leta deloval med izseljenci v Holandiji. Prav iskreno se mu zahvaljujemo, da nas je prišel obiskat v Holandijo.

Posestvo v Kočevju

prodam za din 39.000.—
Hiša, dve kleti, dve verandi,
elektrika, 4.400 m² zagrajenega vrta, nekaj gozda itd.

Jamšek Marijan, Ljubljana
Celijska ulica 19, Bežigrad

Jožko Rozman:

Najvažnejše določbe konvencije o upostavitvi mednarodnega potujočega zavarovanja delavcev in nameščencev.

Kdor se je količkaj bavil z izseljenskim vprašanjem, je lahko kmalu ugotovil, da so izseljenci in njih svoji najbolj zainteresirani na tem, kako bi si za starost poleg eventualnih prihrankov omogočili tudi skromno pokojnino.

Moderna socialno varstvena zakonodaja se je v teku zadnjih dveh desetletij toliko izpopolnila, da omogoča tudi delavcem, kateri so odšli za kruhom na tuje, da morejo vsaj delno uživati sadove svojega dela.

V prejšnjih člankih smo si ogledali dvostranske pogodbe, kjer sta si dve državi pogodbenici obvezali priznati delavcem iz druge države enakopravnost z domačimi tako v pogledu socialnega varstvene zaščite kot socialnega zavarovanja.

MUD pa je v izpopolnitev zaščite delavcev izseljencev, kateri se v svrhu zaslužka selijo iz ene države v drugo, izdelal poseben načrt mednarodne konvencije, s katero bi se naj upostavilo mednarodno zavarovanje za varstvo pravic iz invalidnega, nezgodnega in starostnega zavarovanja delavcev, kakor njihovih svojcev. To konvencijo je Mednarodni urad dela po skrbni sestavi in proučitvi z zato določenim odborom in članicami državami MUD na svojem rednem zasedanju v juniju leta 1935, tudi osvojil.

Ta konvencija je zelo važna tudi za nas in naše izseljence, prav posebno za tiste, ki so se naselili v zahodnih evropskih državah. Ker ni verjetnosti, da bi v teh časih in razmerah mogli skleniti s Francijo, Belgijo in Holandijo kakih dvostranskih pogodb, bodo naši izseljenci pravice, ki so jih in jih bodo pri nas dobili iz socialnega zavarovanja, v navedenih državah lahko uveljavljali na podlagi te konvencije.

V tem članku si bomo ogledali vsebino te konvencije. Deli se v šest delov. V prvem obravnava določbo o upostavitvi mednarodnega vzajemnega razmerja. V drugem razpravlja o načinu varovanja čakalnih dob, v tretjem delu navaja, kako je zavarovati pravice, ki komu izvirajo iz nadej pokojninskega zavarovanja, v četrtem pa določa način in obliko pravne pomoči, katero nudijo za izvrševanje te konvencije države pogodbenice druga drugi. V petem delu navaja učinke mednarodnega medsebojnega razmerja, šesti del pa v zaključnih določbah daje navodila glede ratifikacije tega sporazuma. — Oglejmo si tedaj nekoliko posamezna poglavja.

1. Upostavitev mednarodnega vzajemnega razmerja.

Države, članice MUD, se obvezujejo, da upostavijo medsebojno vzajemno razmerje za ohranitev čakalnih dob in pravic, katere so si njihovi delavci in nameščenci pridobili pri nosilcih obveznega zavarovanja v primeru invalidnosti, onemoglosti, starosti in smrti. Na primer pri nas kovinarji in rudarji pri bratovskih skladnicah, nameščenci pri Pokojninskem zavodu, ostali delavci pa pri zavarovanju za starost, onemoglost in smrt, katerega bodo upravljali Okrožni uradi za zavarovanje delavcev.

2. Ohranitev čakalnih dob.

Delavcem in nameščencem, kateri so bili zavarovani za primer invalidnosti, onemoglosti, starosti in smrti pri nosilcih obveznega zavarovanja dveh ali več držav, katere so to konvencijo ratificirale, se bo pri vsaki zavarovalnici, brez ozira na njih državljanstvo, seštel čas, katerega so prebili v zavarovanju, in sicer:

Za ohranitev čakalnih dob se bo seštel čas, v katerem so bili obvezno zavarovani in imeli plačane prispevke, kakor tudi za doplačila, ki so bila za pridobitev pravic za to zavarovanje izvršena in to po zakonih nosilca zavarovanja tiste države, v kateri so bile pridobljene. Za čas zavarovanja, katerega dovoljuje iz invalidnega in starostnega zavarovanja zavarovalnica kake druge države, kakor tudi za čas, v katerem daje zavarovalnica kake druge države, v kateri panoi socialnega zavarovanja dajatve, katerih prejemki bi vplivali na ohranitev oziroma očunvanje zahtev po zakonih tiste države oziroma nosilca zavarovanja, ki to seštevanje vrši.

Za ugotovitev, da li so dani pogoji za priznanje in izplačilo dajatev iz invalidnega, onemoglostnega in starostnega zavarovanja bo treba:

1. da je izpolnjena predpisana karenčna doba plačanih prispevkov, ki dajejo pravico do rente oziroma do pokojnine;
2. da so zopet oživele dosedanje pravice;
3. pravice do prostovoljnega zavarovanja;
4. pravice do zdravljenja.

Na podlagi gornjih ugotovitev se bo seštel čas vplačanih prispevkov in tudi dopolnilnih vplačil, katere se bodo seštele za izpolnitev čakalne dobe po pravu zavarovanja tiste države oziroma nosilca zavarovanja, ki bo to seštevanje vršil. Čas vplačanih prispevkov (kakor tudi dopolnilnih prispevkov, kateri so bili pridobljeni istočasno pri zavarovanju dveh ali več držav, se bodo sešтели le enkrat. Mogoče bo namreč, da bo kdo zavarovan v Franciji in bo pri nas poleg tega plačeval prostovoljno zavarovanje. To bi se ne priznalo, pač pa samo tisto zavarovanje, ki je obvezno, in ono zavarovanje, katerega je pri nas varoval.

Zavarovalna ustanova, nasproti kateri je upravičenec izpolnil vse pogoje za izplačilo rente ali pokojnine, mora upoštevati ves čas zavarovanja in na podlagi tega odmeriti dajatve po zakonih, ki zanjo veljajo. Ta izplačila posamezne zavarovalne ustanove v nobenem primeru ne smejo skrajšati. Rente oziroma pokojnine, katere so neodvisne od pridobljenih časov in obstoje iz gotovega zneska, oziroma gotovih odstotkov povprečnega zavarovanega zaslužka oziroma mnogokratnika povprečnega prispevka, je mogoče zmanjšati v razmerju časov, ki so vračunljivi za odmero odplačila po predpisih zavarovalnice, katere izplačila vrši, in to nasproti časom, ki so vračunljivi za odmero vplačil po predpisih vseh nosilcev zavarovanja, do katerih je delavec ali nameščencec imel pravico do nadej.

Ako čas zavarovanja posameznega člana ne dosega 26 tednov, ta ne povzroča izplačilne dolžnosti nosilec zavarovanja, pri katerem je bilo zavarovanje izvršeno.

Ako pa bi kateremu delavcu ali nameščencu vsled nedostatkov tega sporazuma ne bilo mogoče točno določiti dajatev pa je bil zavarovan v dveh državah, ki sta ta sporazum usvojili, gre tedaj večje izplačilo za doseženo zavarovanje pri enem samem zavodu kot bi ga dobil po določilih te konvencije. Ima pa pravico pri tem zavarovanju do dopolnila v višini razlike zneska.

Med posameznimi državami je s posebnim sporazumom mogoče urediti postopek za odmerjenje plačil, ki jih ta sporazum navaja, pa vendar na način, da je rezultat dajatev naimani toliko ugoden, kakor če bi se uporabile določbe te konvencije. Dalje je dati možnost, da se zavarovanje delavca ali nameščencea in njih svojcev izloči iz zavarovalne dolžnosti in to na način, da se nakaže kapitalna vrednost dajatev iz naslova zavarovanja nosilec zavarovanja druge države, v kolikor bi seveda ta na to pristala in se obvezala porabiti kapitalno vrednost zavarovanja za nakup pravic iz pokojninskega zavarovanja pri njenem zavarovanju.

Zavarovancem, to je delavcem in nameščencem, je dano na prosto, da stavijo zahtevi po izplačilu nadej rent in pokojnin, katere jim izvirajo iz zavarovanj tisti zavarovalnici, pri kateri so bili nazadnje zavarovani. Ta pa ima potem to oddati naprej drugim, pri katerih je bil delavec ali nameščencec zavarovan. Seveda mora zavarovaneec točno označiti, koliko časa je bil v kateri državi zavarovan, kakor tudi kakšne prispevke in za katero vrsto zavarovanja jih je plačeval.

Plačila, ki zapadejo v izplačilo iz teh zavarovanj, se pri preračunavanju zneskov v valuti druge države urejajo na ta način, da se vzame za osnovo razmerje med valutami, ki je veljalo prvi dan tekočega četrtletja, v katerem je bila zahteva stavljena, oziroma vložena za priznanje rente ali pokojnine.

Države, članice MUD, ki so to pogodbo ratificirale, se izvajanju določb te pogodbe morejo

odpovedati nasproti tisti državi, katerega bi ne krila rizika, za katerega so bile dajatve predlagane.

3. Zavarovanje pravic.

Delavci in nameščenci, kateri so bili zavarovani pri enem izmed nosilcev zavarovanja držav članic MUD kakor njih svoji, uživajo pravico iz pridobljenega zavarovanja brez omejitve in to:

1. v kolikor bivajo na ozemlju tiste države, ki je članica MUD in je to pogodbo ratificirala, brez ozira na državljanstvo;

2. v kolikor so državljani države, ki je članica MUD, ki je pogodbo ratificirala, brez ozira na to, kje prebivajo.

V kolikor pa gre za zavarovance, ki niso državljani države, v kateri uveljavljajo pravice iz nadej, ki so si jih pridobili iz zavarovanja, plačujejo nosilci zavarovanja doklade in draginjske doklade iz javnih sredstev.

V razdobju petih let od uveljavljenja tega sporazuma pa more vsaka država, ki je to pogodbo ratificirala, ukiniti izplačevanje dodatkov in draginjskih doklad iz javnih sredstev državljanom drugih držav.

Rente, katere so varovane po tej konvenciji, se ne morejo odkupiti z zneski, kateri bi bili manjši od njih kapitalne vrednosti. Rente, katerih mesečni zneski so majhni, se jih lahko odpravi z zneski, to je odpravninami, ki se odmerjajo po njihovi zakonodaji. Ti zneski pa se ne smejo zmanjšati zaradi tega, če kdo biva v inozemstvu.

Predpisi, ki zmanjšujejo ali urejajo počivnanje pravic, kadar bi kdo imel te pravice iz več vrst zavarovanja, ostanejo v veljavi, tako kot določa državna zakonodaja tam, kjer je delavec ali nameščencec upravičen do dajatev. Uživanje pravic iz več vrst zavarovanja ta konvencija ne preprečuje ali ukinja.

Dajatve, vezane na izplačila po tem sporazumu morejo nosilci zavarovanja posameznik državam izplačevati v valutah svojih držav.

4. Pravna pomoč.

Nosilci zavarovanja držav, članic MUD, ki so ta sporazum ratificirale, si nudijo medsebojno pomoč v istem obsegu, kot bi šlo za dognanje oziroma ugotovitev na lastnem socialnem zavarovanju. Zlasti se brigajo, da preizkusijo poizvedbe in določijo zdravniške preiskave, ki so potrebne, da se na predlog nosilca zavarovanja druge države more dognati upravičenost rentnikov do dajatev, za katere je bila stavljena zahteva. Listine in ugotovitve, ki jih izstavljajo nosilci zavarovanja nosilec zavarovanja drugih držav, so oproščene taks.

Ako pristanoče najvišje pristojne upravne oblasti prizadetih zavarovalnic, more za primer, da biva upravičenec, oziroma se je preselil na ozemlje druge države, zavarovanje, ki ga je obvezan plačevati, prenesti v izplačilo oziroma izplačevanje nosilec zavarovanja na ozemlju druge države.

5. Učinek Mednarodnega medsebojnega razmerja.

Vsaka država, članica MUD, katere še ni ratificirala enega izmed zavarovanja, katerega navaja ta konvencija, se obveže, da ga bo uveljavila v teku enega leta potem, ko je konvencijo ratificirala.

Vsaka država, članica MUD, ki to pogodbo ratificira, se obveže, postopati enako kot s svojimi tudi z delavci in nameščenci, državljani druge države, tako glede zavarovalnih pravic in dolžnosti in jim prav tako prizna tudi dajatve iz javnih sredstev, to je razne draginjske doklade in delovne rente.

V svrhu izvedbe te konvencije se ustanovi pri MUD poseben odbor, katerega tvorijo: po en zastopnik iz vsake države, članice MUD, in treh oseb, katere so postavljene iz zastopnikov vlad, delodajalcev in delojemalcev. Ta odbor si postavi svoj poslovni red.

Rente oziroma pokojnine, ki upravičencem pred uveljavljenjem tega sporazuma zaradi tega, ker so bivali v inozemstvu, niso bile priznane oziroma so mirovale, zadobe zopet svojo veljavo, čim je ta konvencija državo, katere jo je ratificirala, stopila v veljavo.

Določbe tega sporazuma se seveda nanašajo tudi na zavarovanje, prestano oziroma doseženo pred uveljavljenjem tega sporazuma, če bi bili

ti časi upoštevani za primer, da stopi v tem času ta sporazum v veljavo. Pred uveljavljanjem tega sporazuma priznane pravice pa je na zahtevo upravičenca ponovno pregledati in v kolikor niso bile odpravljene s kapitalnim zneskom, tudi priznati. Seveda ta pregled ne daje za državo, v kateri je bila nosilec zavarovanja stavljena zahteva, povoda za doplačilo oziroma povzračilo za zavarovanje, ki je bilo izvršeno pred uveljavljanjem tega sporazuma.

Ako bi ena izmed držav, katere so ta sporazum ratificirale, tega odpovedala, odpoved ne velja za obveznosti, ki jih ima za ona zavarovanja, katera so nastala iz primerov zavarovanja, preden je bil sporazum odpovedan.

Prav tako z odpovedjo tega sporazuma ne ugasnejo terjatve do nadej, ki delavcem ali nameščencem izvirajo iz zavarovanja. Te dajatve se lahko varujejo še nadalje po pravu nosilca zavarovanja, pri katerem je bilo zavarovanje prestano.

6. Zaključne določbe.

Vse države, članice MUD, so obvezane ratifikacijo te konvencije sporočiti generalnemu tajništvu Društva narodov.

Konvencija zadobi svojo pravno veljavnost, čim sta jo ratificirali dve državi članici.

Za posamezne države, članice MUD, pa dobi svojo pravno veljavnost eno leto po ratifikaciji.

Države, katere so to konvencijo osvojile, jo morejo odpovedati po petih letih. Ako jo v tem roku ne odpovedo, velja za nadaljnjih pet let. Učinek odpovedi nastopi eno leto po tem, ko je bila odpoved zabeležena pri generalnem tajništvu Društva narodov.

Določila te konvencije so precej zamotana in za preproste ljudi težko razumljiva. Zato bodo morali imeti skrb drugi činitelji, da bodo delavci in nameščenci prišli do svojih pravic. Posebno pozornost bodo na to morali polagati tisti, ki se bavijo z zaščito izseljencev doma in

tudi v krajih, kjer naši delavci-izseljenci biva-jo, oziroma so zaposleni. Prizadetim delavcem in nameščencem bo treba stalno dajati navodila in jih opozarjati na posamezne določbe, kako naj postopajo, da si bodo varovali in ko pride čas za to tudi uveljavili pravice, katere so si v teku let pridobili, ker so bili zavarovani v eni ali več državah.

Predvsem pa bo seveda potrebno, da to konvencijo tudi naša država čimprej ratificira. Rafaclova družba za varstvo izseljencev v Ljubljani je že opozorila najvišje predstavnike države na veliko važnost te mednarodne konvencije in v imenu tisočev izseljencev in njihovih družin zahtevala, naj se ta konvencija čimprej predloži parlamentu in senatu v ratifikacijo.

Ne smemo prezreti, da je to vprašanje za naše izseljence in tudi za naše narodno gospodarstvo velikega pomena.

Pristopajte k „Rafaelovi družbi“

Največja in čisto naša domača zavarovalnica je Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Poleg vseh vrst elementarnega zavarovanja vodi predvsem **življenjska zavarovanja** v najrazličnejših kombinacijah, kakor: za slučaj smrti, smrti in doživetja, za doto, za starostno preskrbo i. t. d.

V posebnem „KARITAS“ oddelku goji pod izredno ugodnimi pogoji **ljudska življenjska zavarovanja**, za slučaj smrti, za starostno preskrbo in za doto.

Preden sklenete življenjsko zavarovanje, se obrnite po pojasnila in ponudbe na

Vzajemno zavarovalnico v Ljubljani, Miklošičeva c. 19 (v lastni palači).
Podružnice v Splitu, Sarajevu, Beogradu, Zagrebu in Celju; zastopstva v vseh krajih Jugoslavije.

ZADRUŽNA TISKARNA

REG. ZADRUGA Z O. Z.

V LJUBLJANI

TYRŠEVA (DUNAJSKA) C. 17

Izvršuje lepo in po nizki ceni: reklamne letake, lepake, vabila za prosvetne gledališke odre in koncerte; vizitke, kuverte, tiskovine za urade, hranilnice, posojilnice, trgovine ter vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela

TELEFON 30-67

Vse novice iz domačih krajev izveste najprej in najbolj zanesljivo iz splošno razširjenega tednika

DOMOLJUBA

Izhaja vsako sredo in velja za vse kraje inozemstva polletno 30 Din

Naroča se v upravi **DOMOLJUBA** v Ljubljani

Prijatelj
izseljencev je

GLASNIK
presv. Srca Jezusovega

ki obiskuje vsak mesec v velikem številu naše izseljence širom po svetu. — Kjer ga še ne poznate, ga takoj naročite. Ne bo Vam žal! Stane doma 16 Din, za inozemstvo protivrednost 25 Din (v tuji valuti)

Vsak naročnik dobi brezplačno v dar koledar, lepe silke in mesečno prilogo Bengalski Misijski

Pišite takoj na naslov: Uprava „GLASNIKA“, Ljubljana, Zrinjskega cesta 9 (Jugoslavija, Sl. venija)